

Biuletyn Prawa Karnego nr 11/13

Biuletyn Prawa Karnego jest opracowywany przez Zespół Prawa Karnego, Wojskowego i Europejskiego Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Jego celem jest dostarczenie bieżącej informacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego. Biuletyn dzieli się na następujące działy:

1. Orzecznictwo Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

W tym dziale prezentowane jest bieżące orzecznictwo obu izb Sądu Najwyższego z okresu bezpośrednio poprzedzającego ukazanie się kolejnego numeru biuletynu. Założeniem tego działu jest omówienie wszystkich orzeczeń w sprawach karnych wydawanych przez Sąd Najwyższy, w których dołączono pisemne uzasadnienie. Dział ten zawiera także informacje o pytaniach prawnych, jakie wpłynęły do Sądu Najwyższego oraz przedstawia omówienie bieżących spraw znajdujących się na wokandzie SN.

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

W dziale tym zamieszczone są bieżące informacje o sprawach rozpoznawanych w Trybunale Konstytucyjnym związanych z prawem karnym, jak również o wydanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeniach.

3. Zmiany w prawie

Dział ten poświęcony jest informacji o uchwalonych i wchodzących w życie aktach normatywnych z zakresu prawa karnego, a także o pracach legislacyjnych rządu i parlamentu.

4. Analizy

W dziale Analiz publikowane są opracowania i analizy z zakresu stosowania prawa karnego przygotowywane przez Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

5. Informacja Międzynarodowa

W dziale Informacji Międzynarodowej zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności legislacyjnej i orzeczniczej organów i trybunałów międzynarodowych, a także informacje o obowiązujących aktach prawa międzynarodowego odnoszących się do prawa karnego. W tej części Biuletynu prezentowane są także bieżące informacje o działaniach podejmowanych w ramach Unii Europejskiej mających związek z prawem karnym.

6. Przegląd książek i czasopism

W dziale tym anonsowane są nowe publikacje z zakresu prawa karnego.

Zarówno bieżący, jak i poprzednie numery Biuletynu, są umieszczone na stronie internetowej Sądu Najwyższego (www.sn.pl).

Ze względów redakcyjnych do cytowanych w Biuletynie orzeczeń wprowadzane są niekiedy dodatkowe zwroty lub zdania. Owe uzupełnienia wpisywane są nie kursywą, lecz zwykłą czcionką i umieszczane w nawiasach.

Zespół przygotowujący Biuletyn będzie wdzięczny za wszelkie uwagi, które pomogą udoskonalić formę przekazywanych informacji.

dr Michał Hudzik
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego;
Izba Karne Sąd Najwyższy
astkmh@sn.pl

Spis treści

1. Orzecnictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa	6
1.1. Uchwały i postanowienia – KZP.....	6
1.1.1 Skutki zmiany trybu postępowania z uproszczonego na zwyczajny.	6
1.1.2 Podstawa prawna wymierzenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyniku połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych z warunkowym zawieszeniem wykonania kary i bez takiego zawieszenia.	6
1.1.3 Przepięstwo uporczywego niepłacenia podatku.	6
1.1.4 Odroczenie wykonania kary.	7
1.1.5 Możliwość stosowania przez detektywów urządzeń GPS.	7
1.1.6 Prawo intertemporalne.....	7
1.1.7 Brak notyfikacji Komisji Europejskiej projektu krajowych przepisów technicznych a możliwość stosowania ich przez sądy w sprawach karnych.	8
1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych.....	8
1.2.1 Pokrzywdzenie przestępstwem sfałszowania lub posłużenia się dokumentem.	8
1.2.2. Brak udziału w rozprawie odwoławczej, w wypadku obrony obligatoryjnej, jednego z ustanowionych obrońców, spowodowane brakiem wezwania go przez sąd.	10
1.2.3. Warunki skorzystania z instytucji tzw. małego świadka koronnego.	13
1.2.4. Negatywne przesłanki wydania wyroku nakazowego.	15
1.2.5. Przedawnienie karalności a dopuszczalność wniesienia kasacji na niekorzyść oskarżonego.	17
1.2.6. Brak spójności między czynem zarzuconym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu a zarzutem sformułowanym w akcie oskarżenia jako brak formalny aktu oskarżenia.	18
1.2.7. Konieczność wysłuchania lekarzy psychiatrów i psychologa przed zastosowaniem środka zabezpieczającego, nawet jeżeli jest on orzekany w trybie art. 387 § 1 k.p.k.	22
1.2.8. Możliwość poprawienia błędnej kwalifikacji czynu przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym.	23
1.2.9. Wznowienie postępowania.	24
1.2.10. Dopuszczalność wznowienie postępowania w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia.	27
1.2.11. Dopuszczalność wniesienia zażalenia na wydane przez sąd odwoławczy postanowienie w trybie art. 13 § 1 k.k.w.	28
1.2.12. Znamię „publiczności” działania sprawcy	30
1.2.13. Odpowiedzialność osoby zajmującej się obsługą podatnika w związku z art. 9 § 3 k.k.s.	31
1.2.14. Brak podpisu jednego z członków składu orzekającego na orzeczeniu jako bezwzględna przyczyna odwoławcza.	35
1.2.15. Zabór w celu przywłaszczenia nośnika energii wyodrębnionego w rzecz ruchomą jako przestępstwo kradzieży (art. 278 § 1 k.k.).	36
1.3. Orzecnictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego	38
1.4. Zagadnienia prawne	38

1.4.1.	<i>Wniosek o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie przedstawiony przez Rzecznika Praw Obywatelskich, I KZP 18/13</i>	39
1.4.2.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, I KZP 19/13</i>	39
1.4.3.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, I KZP 20/13</i>	39
1.4.4.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, I KZP 21/13</i>	39
1.4.5.	<i>Mokotowa w Warszawie, I KZP 22/13</i>	40
1.4.6.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, I KZP 23/13</i>	40
1.4.7.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, I KZP 24/13</i>	40
1.4.8.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, I KZP 25/13</i>	40
1.4.9.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy w Jędrzejowie, I KZP 26/13</i>	40
1.4.10.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Suwałkach, I KZP 27/13</i>	41
1.4.11.	<i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, I KZP 28/13</i>	41
2.	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego	41
2.1.	Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego	41
2.1.1.	<i>Brak możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, jest niezgodny z konstytucją (SK 33/12)</i>	41
2.2.	Wokanda Trybunału Konstytucyjnego	42
2.2.1.	<i>Tymczasowe aresztowanie; wyłączenie możliwości telefonicznego porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą (K 54/13)</i>	43
2.2.2.	<i>Wykroczenia; ograniczenie praw i wolności obywateli w zakresie możliwości uzyskania informacji o popełnionym wykroczeniu (K 51/13)</i>	43
2.2.3.	<i>Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych; przedawnienie roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (K 32/13)</i>	43
2.2.4.	<i>Określenie wymiaru kary za wykroczenia drogowe (K 30/13)</i>	43
2.2.5.	<i>Wolność słowa; ograniczenia wolności słowa (K 28/13)</i>	44
2.2.6.	<i>Podstawa uchylenia prawomocnego mandatu karnego (K 23/13)</i>	44
2.2.7.	<i>Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)</i>	44
2.2.8.	<i>Imprezy masowe; odpowiedzialność karna za niezastosowanie się do polecenia wydanego na podstawie regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej (K 17/13)</i>	44
2.2.9.	<i>Prawo autorskie (K 15/13)</i>	44
2.2.10.	<i>Obligatoryjna zamiana grzywny na zastępczą karę aresztu (K 9/13)</i>	45
2.2.11.	<i>Nielegalny pobór energii elektrycznej; dopuszczalność stosowania wobec osoby fizycznej za ten sam czyn odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności cywilnej o charakterze sankcyjnym - opłata (P 50/13)</i>	45
2.2.12.	<i>Przesłanki zarządzenia przez sąd obligatoryjnie wykonania kary warunkowo zawieszanej (P 43/13)</i>	45
2.2.13.	<i>Odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe; odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe (P 40/13)</i>	45
2.2.14.	<i>Przeniesienie sędziego na nowe miejsce służbowe (P 35/13)</i>	46
2.2.15.	<i>Skrócenie vacatio legis (P 29/13)</i>	46

2.2.37.	<i>Postępowanie z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (SK 21/13)</i>	53
2.2.38.	<i>Dozór policyjny (SK 13/13)</i>	54
2.2.39.	<i>Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12)</i>	54
2.2.40.	<i>Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12)</i>	54
2.2.41.	<i>Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12)</i>	54
2.2.42.	<i>Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)</i>	57
2.2.43.	<i>Wolność słowa; wolność badań naukowych; nieprecyzyjność zwrotów „nawołuje do nienawiści” oraz „inny totalitarny ustrój państwa” (SK 65/12)</i>	57
2.2.44.	<i>Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)</i>	57
2.2.45.	<i>Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12)</i>	57
2.2.46.	<i>Zasady ustanawiania kuratora celem wykonywania praw małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem (SK 5/12)</i>	58
2.2.47.	<i>Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)</i>	58
2.2.48.	<i>Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)</i>	59
2.2.49.	<i>Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)</i>	59
2.2.50.	<i>Odpowiedzialność karna i wykroczeniowa za ten sam czyn (art. 10 § 1 k.w.) (P 23/11)</i>	59
2.2.51.	<i>Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności (K 22/10)</i>	59
2.2.52.	<i>Wykroczenia; zasady zmiany grzywny na pracę społecznie użyteczną (art. 25 § 1 i 2 k.w.) (P 16/10)</i>	60
3.	Zmiany w prawie	61
5.	Informacja międzynarodowa	62
5.1.	Rada Europy	62
5.1.1.	Orzecnictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	62
6.	Przegląd książek i czasopism	63
6.1.	Przegląd książek	63
6.2.	Przegląd czasopism	63

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa

1.1. Uchwały i postanowienia – KZP

1.1.1 Skutki zmiany trybu postępowania z uproszczonego na zwyczajny.

przepisy: art. 484 § 2 k.p.k.

hasła: Postępowanie uproszczone.

Uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 12/13

Teza:

Zawarty w art. 484 § 2 k.p.k. zwrot: „w dalszym ciągu” oznacza, że przewidziana w tym przepisie obligatoryjna zmiana trybu postępowania z uproszczonego na zwyczajny nie pozbawia skuteczności przeprowadzonych do tej chwili czynności procesowych i nie obliguje do ich powtórzenia, natomiast wywołują one tylko te konsekwencje procesowe, które są właściwe dla trybu zwyczajnego.

1.1.2 Podstawa prawna wymierzenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyniku połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych z warunkowym zawieszeniem wykonania kary i bez takiego zawieszenia.

przepisy: art. 4 k.k., art. 85 k.k., art. 89 § 1 k.k., art. 89 § 1a k.k.

hasła: Prawo międzyczasowe; Kara łączna; Wyrok łączny.

Uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13

Teza:

Po dniu 8 czerwca 2010 r. podstawę prawną wymierzenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyniku połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych za zbiegające się przestępstwa z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania stanowi art. 85 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1a k.k. Normy wynikające z powołanych przepisów mają także charakter materialnoprawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k.

1.1.3 Przestępstwo uporczywego niepłacenia podatku.

przepisy: art. 57 § 1 k.k.s.

hasła: Przestępstwo uporczywego niepłacenia podatku.

Postanowienie z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 11/13

Teza:

Na zaistnienie znamienia uporczywego niepłacenia podatku w terminie, będącego warunkiem odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 k.k.s., może wskazywać zarówno cykliczność zachowań podatnika, polegająca na umyślnym niestosowaniu się do wymogu terminowego płacenia podatku, jak i jednorazowe, ale długotrwałe zaniechanie przez niego uregulowania podatku płaconego jednorazowo, mające miejsce już po terminie płatności tego podatku, a więc gdy ma on uregulować go już jako zaległość podatkową, jeżeli zachowanie to wskazuje, że zamiarem podatnika w momencie upływu terminu płatności podatku było uporczywe jego niepłacenie, a więc odsunięcie uregulowania tego podatku na dłuższy okres.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

1.1.4 Odroczenie wykonania kary.

przepisy: art. 151 § 1 k.k.w..
hasła: Odroczenie wykonania kary.

Postanowienie z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 16/13

Teza:

Wniosek skazanego o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności, złożony na podstawie art. 151 § 1 k.k.w. przed zakończeniem roku od dnia pierwszego postanowienia o odroczeniu kary, podlega rozpoznaniu także po upływie tego roku, i może być uwzględniony, ale wykluczone jest określenie końcowej daty odroczenia na dzień późniejszy niż odpowiadający kalendarzowo terminowi początkowemu (chyba że odroczenie dotyczy osoby wskazanej w art. 151 § 1 zd. drugie k.k.w.) oraz na dzień późniejszy niż data osadzenia skazanego w celu odbycia kary albo z powodu tymczasowego aresztowania.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

1.1.5 Możliwość stosowania przez detektywów urządzeń GPS.

przepisy: art. 7, art. 45 ustawy o usługach detektywistycznych
hasła: Pozakodeksowe prawo karne.

Postanowienie z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 17/13

Teza:

Czynności operacyjno-rozpoznawcze zastrzeżone dla upoważnionych organów i instytucji państwowych na mocy odrębnych przepisów, w rozumieniu art. 45 w zw. z art. 7 u.u.d., to takie czynności operacyjno-rozpoznawcze, które zostały wprost wymienione przez ustawodawcę w ustawach i dla których określił on przesłanki warunkujące ich podjęcie przez te organy i instytucje.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

1.1.6 Prawo intertemporalne.

przepisy:
hasła:

Postanowienie z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 17/13

Teza:

Nawet najsilniejsze uzasadnienie aksjologiczne, nie daje podstaw do unieważnienia przez sądy decyzji ustawodawcy o uchyleniu określonego aktu normatywnego i przywrócenia w ten sposób jego mocy obowiązującej.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.1.7 Brak notyfikacji Komisji Europejskiej projektu krajowych przepisów technicznych a możliwość stosowania ich przez sądy w sprawach karnych.

przepisy: art. 107 § 1 k.k.s., art. 6 sut. 1, art. 14 ust. 1 ustawy o grach hazardowych. dyrektywa 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2006 r. (Dz.U.L.363, s. 81)
hasła: Przepięstwa skarbowe

Postanowienie z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 17/13

Teza:

Naruszenie wynikające z dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2006 r. (Dz.U.L. 363, s. 81) obowiązku notyfikacji przepisów technicznych ma charakter naruszenia trybu ustawodawczego, którego konstytucyjność może być badana wyłącznie w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym. Jeżeli w konkretnym postępowaniu sąd dochodzi do wniosku, że doszło do takiej wadliwości trybu ustawodawczego, może nie stosować tych przepisów tylko w ten sposób, że zawiesi prowadzone postępowanie, w którym miałyby one zostać zastosowane i skieruje stosowne pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego. Jednak do czasu zainicjowania tej kontroli lub podjęcia przez Trybunał Konstytucyjny stosownego rozstrzygnięcia, brak jest podstaw do odmowy stosowania przepisów ustawy o grach hazardowych, w tym jej art. 6. ust 1 i art. 14 ust. 1.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.2.1 Pokrzywdzenie przestępstwem sfałszowania lub posłużenia się dokumentem.

przepisy: art. 270 § 1 k.k., art. 49 § 1 k.p.k.
hasła: Falszerstwo dokumentów; Przedmiot ochrony; Pokrzywdzony

Wyrok z dnia 3 października 2013 r., II KK 117/13

Teza:

1. Przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. jest skierowane przeciwko wiarygodności dokumentów i ani ogólnym, ani rodzajowym, ani indywidualnym przedmiotem ochrony nie jest tu dobro podmiotu, którego dokument podrobiono, a czyn taki z istoty swej nie narusza sam w sobie bezpośrednio dobra prawnego określonej osoby.
2. Przedłożenie sfałszowanego dokumentu komornikowi nie czyni indywidualnej osoby pokrzywdzonym w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., zaś działania komornika, oparte na tym dokumencie, powodowały jedynie, że mogła ona być uznana za poszkodowaną w rozumieniu prawa cywilnego, ale nie za pokrzywdzoną w rozumieniu prawa karnego i procedury karnej.

Z uzasadnienia:

„Kasacja ta w zakresie podniesionego zarzutu jest rzeczywiście bezzasadna w oczywistym stopniu. Skarżący upatruje bowiem istnienia w tej sprawie braku skargi uprawnionego oskarżyciela, uznając, że czyn przypisany oskarżonemu, a zakwalifikowany z art. 270 § 1 k.k., nie jest tożsamy z czynem, który mu zarzucano kwalifikując go z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k., wywodząc, iż opisy obu tych czynów nie tworzą tożsamości zdarzenia faktycznego, która jest niezbędna dla zmiany opisu i kwalifikacji prawnej czynu. Podnosi on także, że sam czyn przypisany różni się w zakresie ustawowych znamion od czynu zarzucanego, w tym zwłaszcza w zakresie zamiaru działania sprawcy i w ogóle stroną podmiotową. Wprawdzie w czynie zarzuconym subsydiarnym aktem oskarżenia jest mowa o przerobieniu dokumentu między 1 a 11 września 2006 r., a następnie posłużeniu się nim w postępowaniu egzekucyjnym, podczas gdy w czynie przypisanym przez Sąd o posłużeniu się, w określonej dacie, w postępowaniu egzekucyjnym, przerobionym przez siebie dokumentem pokwitowania, otrzymanym od wierzycielki – oskarżycielki posiłkowej, jako autentycznym. Jednakże porównanie obydwu opisów wskazuje, że także oskarżycielka zarzucała wyraźnie posłużenie się w postępowaniu przed komornikiem tym samym dokumentem, nie precyzując jedynie daty owego posłużenia się, ale zarówno fakt przerobienia tego dokumentu przez oskarżonego, jak i sposób, w jaki to uczynił, nie różniąc się w opisach obu czynów. W żadnej mierze zatem nie można uznać, że do skazania doszło za czyn całkowicie odmienny od czynu zarzucanego, niebędący zdarzeniem historycznym, w którym oskarżycielka subsydiarna dopatrywała się naruszeń przepisów art. 286 § 1 i art. 270 § 1 i k.k. Sąd bowiem przypisał mu czyn wypełniający znamiona ostatniego ze wskazanych wyżej przepisów, a nie dostrzegł jedynie możliwości zakwalifikowania go również z drugiego z przepisów przywoływanych w akcie oskarżenia. Nie budzi przy tym wątpliwości, że zarówno zachowanie stypizowane w art. 270 § 1 k.k., jak i wskazane w art. 286 § 1 k.k., jako wymagające działania „w celu” zakłada umyślność w postaci zamiaru bezpośredniego. I w tym aspekcie strona podmiotowa tych zachowań jest tożsama. Dlatego też kasację tę uznano za oczywiście bezzasadną i oddalono ją z tego powodu.

Jednakowoż trzeba też stwierdzić, że w sprawie tej rzeczywiście zaistniała przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., którą, z uwagi na to, że objęta jest działaniem art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., Sąd Najwyższy, stosownie do art. 536 k.p.k., musi uwzględnić także z urzędu. Owa ujemna przesłanka procesowa w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, nie powstała tu jednak poprzez wyjście Sądu poza granice aktu oskarżenia, lecz na skutek ustania prawa oskarżycielki posiłkowej do podtrzymywania swojej skargi, jako osoby pokrzywdzonej, gdy uznano, że przestępne zachowanie oskarżonego ogranicza się jedynie do podrobienia dokumentu i przedstawienia go w cywilnym postępowaniu egzekucyjnym.

Przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. jest - jak wiadomo - skierowane przeciwko wiarygodności dokumentów i ani ogólnym, ani rodzajowym, ani indywidualnym przedmiotem ochrony nie jest tu dobro podmiotu, którego dokument podrobiono, a czyn taki z istoty swej nie narusza sam w sobie bezpośrednio dobra prawnego określonej osoby. Także przedłożenie sfałszowanego dokumentu komornikowi nie czyniło jeszcze oskarżycielki posiłkowej pokrzywdzonym w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., zaś działania komornika oparte na tym dokumencie, powodowały jedynie, że mogła ona być uznana za poszkodowaną w rozumieniu prawa cywilnego, ale nie za pokrzywdzoną w rozumieniu prawa karnego i procedury karnej. Zachowania sprawcy podrobienia i przedłożenia podrobionego dokumentu innemu podmiotowi dotyczyły bowiem jej dobra jedynie pośrednio, na skutek konsekwen-

cji wynikających z działania innego już podmiotu – w tym wypadku komornika - a nie samego sprawcy. Należy przy tym zauważyć, że tak też traktuje osobę, której dokument podrobiono, ostatnia nowelizacja Kodeksu postępowania karnego, przeprowadzona ustawą z dnia 22 marca 2013 r. (Dz.U. z 2013, poz. 480), a obowiązująca od dnia 23 lipca 2013 r., która odrębnie nadaje osobie zawiadamiającej o przestępstwie m.in. z art. 270 § 1 k.k. prawo zażalenia się na postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego, jeżeli wskutek tego przestępstwa doszło do naruszenia jej praw, nie traktując jej bynajmniej jako pokrzywdzonego takim czynem (nowy § 1a pkt 3 art. 306 k.p.k.).

Sąd odwoławczy, rozpoznając w tej sprawie apelację obrońcy oskarżonego, mimo że w środku tym kwestii powyższej nie podnoszono, powinien dostrzec ten problem z urzędu, ponieważ jest to okoliczność wskazana w art. 439 § 1 k.p.k., a więc uwzględniana niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Niestety nie uczyniono tego i wydano wyrok dotknięty obrazą prawa przewidzianą w przywołanym wyżej przepisie. Z tych też względów, wyrok ten ostać się jednak nie może.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy zdecydował z urzędu uchylić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego, z uwagi na orzekanie przy zaistnieniu w toku procesu okoliczności, o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., i na podstawie tego ostatniego przepisu umorzyć postępowanie w sprawie. Umorzenie to, jako względna jedynie przeszkoda procesowa, nie stoi na przeszkodzie podjęciu przez prokuratora postępowania przygotowawczego przeciwko Mariuszowi O., które – jak wcześniej wspomniano – zakończyło się w fazie in rem. Z sugestią taką może zresztą do prokuratury wystąpić także sama oskarżycielka posiłkowa, co dopuszcza art. 9 § 2 k.p.k. Mając zaś na uwadze, że do umorzenia postępowania doszło w wyniku uchybień popełnionych w tej sprawie przez Sądy, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 624 § 1 in fine k.p.k., zwolnił oskarżycielkę posiłkową od ponoszenia kosztów procesu, gdyż przemawiają za tych względy słuszności i przejął te koszty na Skarb Państwa. Zarządzono także zwrot na rzecz Mariusza O. uiszczonej opłaty kasacyjnej, jako że wprawdzie art. 527 § 4 k.p.k. zakłada zwrot tej opłaty, jeżeli kasacja zostanie uwzględniona chociażby w części, co w tej sprawie jednak nie miało miejsca, ale przepis ten należy rozumieć, jako nakazujący taki zwrot także wówczas, gdy kasacja doprowadziła jednak do uchylenia wyroku, choćby nie z przyczyn w niej podnoszonych, ale uwzględnianych przez Sąd Najwyższy z urzędu.”

1.2.2. Brak udziału w rozprawie odwoławczej, w wypadku obrony obligatoryjnej, jednego z ustanowionych obrońców, spowodowane brakiem wezwania go przez sąd.

przepisy: art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

hasła: Bezwzględne powody odwoławcze

Wyrok z dnia 14 listopada 2013 r., II KK 154/13

Teza:

W razie obrony obligatoryjnej, brak udziału w rozprawie odwoławczej jednego z ustanowionych przez oskarżonego obrońców, niewezwanego przez sąd o terminie rozprawy, i udział drugiego z obrońców nie stanowi uchybienia o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Takie uchybienie wystąpiłoby jedynie wówczas, gdyby w rozprawie apelacyjnej nie brał udziału żaden z ustanowionych obrońców.

Z uzasadnienia:

„Podniesione w obu kasacjach zarzuty rażącego naruszenia przez Sąd Apelacyjny prawa procesowego, mogącego mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, w postaci naruszenia art. 6 k.p.k. w zw. z art. 77 k.p.k., art. 117 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 450 § 3 k.p.k. były zasadne i implikowały konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy oskarżonego Krzysztofa C. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Do zarzutów związanych z tym zagadnieniem należy ograniczyć dalsze rozważania, gdyż analiza dalszych byłaby przedwczesna – art. 518 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k.

Bezspornym jest w sprawie, że oskarżony Krzysztof C. udzielił w sprawie pełnomocnictwa do obrony dwóm obrońcom, autorom obu kasacji. Na rozprawie głównej przed Sądem Okręgowym obrońcy udzielili wzajemnych pełnomocnictw substytucyjnych i na każdym terminie rozprawy występował jeden z nich, reprezentując również drugiego. Trzeba jednak dostrzec, że te wzajemne pełnomocnictwa, jak wynika z ich treści, dotyczyły toku sprawy przed Sądem Okręgowym w W. (k.3766 i k.3767), a nie jej późniejszych etapów.

Równie bezspornym pozostaje, że wniosek o doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji złożył jedynie jeden obrońca oskarżonego (k.4531) i to on wniósł apelację od wyroku Sądu Okręgowego (k.4827) oraz został zawiadomiony o jej przyjęciu (k.4842). Jednakże w toku postępowania międzyinstancyjnego, w kwestii przedłużania tymczasowego aresztowania oskarżonego, o posiedzeniu zawiadamiano obu obrońców oskarżonego (k.4934 i k.4940). W osobistej „apelacji” Krzysztof C. imiennie wskazał na obu swoich obrońców (k.4948).

Po przekazaniu akt sprawy Sądowi drugiej instancji, zapewne w wyniku przeoczenia, w jego polu widzenia pozostał wyłącznie jeden obrońca Krzysztofa C. – autor apelacji. W zarządzeniach o wyznaczeniu terminu dwóch rozpraw apelacyjnych (k.5045 i k. 5216) ogólnie wskazano na konieczność zawiadomienia obrońców osób oskarżonych, w imieniu których wniesiono apelacje, z zaznaczeniem, iż obecność obrońców jest obowiązkowa (z wyjątkiem dwóch oskarżonych). Nie ulega jednak wątpliwości, że w odniesieniu do obrońców Krzysztofa C., zawiadomienie takie wysłano wyłącznie do autora apelacji, a pominięto drugiego z ustanowionych obrońców.

Z protokołów obu rozpraw apelacyjnych (k.5189 i k. 5373) wynika, że kwestia zawiadomienia o terminie drugiego obrońcy Krzysztof C. w ogóle nie była poruszana. W rozprawach brał udział drugi obrońca (autor apelacji), jak również doprowadzany był Krzysztof C. – żaden z nich nie zasygnalizował nieobecności drugiego obrońcy. W czasie drugiej rozprawy (07.12.2012r.) na kwestię tę nie zwrócił uwagi Przewodniczący składu, pomimo odczytania osobistej „apelacji” Krzysztofa C., gdzie ten wprost wskazywał dwóch swoich obrońców (k.5374).

Dopiero po blisko trzech tygodniach od wydania przez Sąd Apelacyjny zaskarżonego wyroku, drugi z obrońców poinformował Sąd o zmianie adresu swojej kancelarii (k.5552), a warto dodać, że poprzedni adres kancelarii był taki sam w odniesieniu do obu obrońców Krzysztofa C.

Oceniając przedstawioną powyżej sytuację procesową w pierwszym rzędzie stwierdzić należy, że nie stanowiła ona uchybienia o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Takie uchybienie wystąpiłoby jedynie wówczas, gdyby w rozprawie apelacyjnej nie brał udziału żaden z obrońców Krzysztofa C., choć w sprawie takie zarządzenie zostało wydane, w trybie art. 80 in fine k.p.k. W sytuacji procesowej Krzysztofa C. udział obrońcy w rozprawie odwoławczej był zatem obowiązkowy, ale udział „obrońcy”, a nie „obrońców”. Wszak ustawodawca w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

użył liczby pojedynczej: „obrońca”, a przepis ten, jako statuujący wyjątek, wykładni rozszerzającej nie może podlegać.

Przywołany w kasacji adw. Jacka G. pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 17 marca 1980r.(II KR 319/79, OSNKW 1980, z. 5-6, poz.50), że w takiej sytuacji procesowej następuje uchybienie o charakterze bezwzględny, stracił na aktualności w świetle późniejszego, konsekwentnego stanowiska, przyjmującego, iż uchybienie to występuje wówczas, gdy oskarżony w ogóle nie miał obrońcy bądź nie uczestniczył on w czynnościach w sytuacjach wskazanych w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. – por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., III KK 435/12, Lex nr 1331335; z dnia 11 października 2006 r., IV KK 193/06, Lex nr 295185 czy z dnia 1 kwietnia 2005r., V KK 346/04, Lex nr 148226.

Dodać można, że akceptacja poglądu o wystąpieniu bezwzględnej przesłanki odwoławczej wówczas, gdy w „obligatoryjnej czynności” nie biorą udziału wszyscy ustanowieni obrońcy, prowadziłaby do konsekwencji zupełnie nieracjonalnych. Otóż obrońcy nie mogliby nawet udzielać wzajemnych pełnomocnictw i zastępować się np. w uczestnictwie w rozprawach, co niewątpliwie stanowiłoby nadmierną ingerencję w sposób prowadzenia obrony.

Fakt, że w sprawie nie wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza nie oznacza, że nie doszło do rażącego naruszenia prawa, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. Jak już na wstępie niniejszych rozważań zaznaczono, doszło w sprawie do takiego naruszenia przepisów art. 6 k.p.k. w zw. z art. 77 k.p.k., art. 117 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 450 § 3 k.p.k.

Analogiczną do przedmiotowej sytuację procesową analizował i ocenił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 lipca 1998r., V KKN 207/97, OSNKW 1998, z. 7-8, poz. 37. Pomimo że orzeczenie to zapadło jeszcze na gruncie k.p.k. z 1969r., zachowuje ono pełną aktualność również w ramach obowiązującej procedury karnej. Skoro ustawodawca przewidział, w ramach prawa do obrony, możliwość ustanowienia trzech obrońców (art. 77 k.p.k.), to obowiązkiem organów procesowych jest je respektować. Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że na etapie postępowania odwoławczego nie dostrzeżono, że Krzysztof C. ustanowił dwóch obrońców z wyboru, co spowodowało zawiadomienie o terminie rozprawy jedynie jednego z nich. Uchybienie to nastąpiło po stronie Sądu odwoławczego i nie może go usprawiedliwiać postawa obrońcy oraz oskarżonego na rozprawach odwoławczych, którzy w ogóle nie zasygnalizowali kwestii niestawiennictwa drugiego obrońcy. W pełni zasadnie we wskazanym judykacie zauważono, że postawa taka „może być zapewne oceniana przez pryzmat lojalności, zasad etyki obowiązujących w korporacji adwokackiej (...) ale nie przez pryzmat sanowania uchybienia, które istniało po stronie organu procesowego, a nie obrońcy”.

Niezawiadomienie drugiego obrońcy o terminie rozprawy odwoławczej, w konsekwencji którego nie wziął on w niej udziału, nie może być ocenione jako uchybienie, które nie mogło mieć istotnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku. Wprawdzie to nie nieobecny obrońca sporządził apelację, ale to nie pozbawiało go możliwości posługiwania się w jej granicach argumentacją samodzielną, możliwą do oceny wyłącznie po jej przedstawieniu. Stąd też nie można podzielić stanowiska oskarżyciela publicznego o niewystąpieniu w sprawie drugiej ze wskazanych w art. 523 § 1 k.p.k. przesłanek, to jest braku istotnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku. Jak podkreślono już powyżej, nie istnieje również możliwość uznania, że obecny na rozprawie odwoławczej adw. Jacek G. występował także w imieniu drugiego obrońcy, gdyż w tej materii nie można oprzeć się na jakimkolwiek materiale procesowym, a pełnomocnictwa substytucyjne udzielone w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, wprost ograniczają się do tego etapu.

Przepisy art. 117 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 450 § 3 k.p.k. przewidują możliwość przeprowadzenia rozprawy odwoławczej wyłącznie wówczas, gdy osoby uprawnione do wzięcia w

niej udziału zostały prawidłowo o terminie zawiadomione. W przypadku drugiego obrońcy Krzysztofa C. warunek ten spełniony nie został, co w konsekwencji naruszało też prawo oskarżonego do obrony – art. 6 k.p.k. i art. 77 k.p.k.”

1.2.3. Warunki skorzystania z instytucji tzw. małego świadka koronnego.

przepisy: art. 60 § 3 k.k.

hasła: Mały świadek koronny

Postanowienie z dnia 20 listopada 2013 r., II KK 184/13

Teza:

Wyjaśnienia podejrzanego a potem oskarżonego, wobec którego ma być, obligatoryjnie, orzeczona kara z jej nadzwyczajnym złagodzeniem, musi przyznać się do sprawstwa i zawinienia, w wyjaśnieniach podać wszystkie znane mu informacje dotyczące własnego zachowania i zachowania osób „współdziałających” i to nie tylko wypełniających ustawowe znamiona popełnionych przez te osoby przestępstw, ale także inne „istotne okoliczności” ich popełnienia, a składane wyjaśnienia muszą być zgodne z rzeczywistością (prawdziwe), szczere i konsekwentne.

Z uzasadnienia:

„W żadnym wypadku nie można podzielić oceny obrońcy Mirosława G., że jego wyjaśnienia spełniają wymogi określone w art. 60 § 3 kk, co w pełni przekonująco zostało wywiedzione w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w odpowiedzi, na w istocie identyczne jak w kasacji, zarzuty apelacji.

Unormowania art. 60 § 3 kk nie pozostawiają wątpliwości, że wyjaśnienia podejrzanego a potem oskarżonego, wobec którego ma być, obligatoryjnie, orzeczona kara z jej nadzwyczajnym złagodzeniem, musi przyznać się do sprawstwa i zawinienia, w wyjaśnieniach podać wszystkie znane mu informacje dotyczące własnego zachowania i zachowania osób „współdziałających” i to nie tylko wypełniających ustawowe znamiona popełnionych przez te osoby przestępstw, ale także inne „istotne okoliczności” ich popełnienia, a składane wyjaśnienia muszą być zgodne z rzeczywistością (prawdziwe), szczere i konsekwentne. (tak, jednolicie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego: II KK 150/13 LEX Nr 1363197, II KK 349/08 R-OSNKW 2010, poz. 964, II KK 129/09 LEX Nr 550476, V KK 16/06 R-OSNKW 2006, poz. 1287, WA 20/05 R-OSNKW 2005, poz. 1566, IV KK 278/05 Prok. i Pr. 2006, Nr 3, poz. 2, IV KK 190/04 OSNKW 2005, Nr 6, poz. 53, III KK 112/04 OSNKW 2005, Nr 1, poz. 6, II KK 264/03 LEX Nr 83742, II KK 207/02 LEX Nr 83796, II KK 105/03 OSNKW 2003, Nr 9-10, poz. 88, III KK 36/03 LEX Nr 78375, V KK 170/02 LEX Nr 78398, V KK 81/02 R-OSNKW 2003, poz. 72, V KK 282/02 LEX Nr 56844, V KKN 174/01 LEX Nr 56082, II KKN 476/99 LEX Nr 51583, IV KKN 28/00 LEX Nr 50971, I KZP 2/99 WPP 2000, Nr 1, s. 68, I KZP 38/98 OSNKW 1999, Nr 3-4, poz. 12, także w piśmiennictwie m.in.: M. Filar (red.) Kodeks Karny. Komentarz, Warszawa 2012, s. 283, M. Królikowski, R. Zawłocki (red.) Kodeks karny. Część ogólna. Tom II. Komentarz do artykułów 32-116, Warszawa 2011, s. 383, J. Giezek (red.) Kodeks Karny. Część ogólna. Komentarz, Warszawa 2012, s. 424, A. Marek, Kodeks Karny. Komentarz, Warszawa 2010, s. 202, M. Mozgawa (red.) Kodeks Karny. Komentarz, Warszawa 2013, s. 165, R.A. Stefański, Prawo karne materialne część ogólna, Warszawa 2008, s. 324, A. Zoll (red.) Kodeks Karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1-116 kk, Warszawa 2012,

s. 834) Składający wyjaśnienia, chcąc skorzystać z obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary, musi być lojalnym procesowym współpracownikiem organów ścigania oraz organów wymiaru sprawiedliwości i właśnie dlatego, trafnie, nazywany jest „małym świadkiem koronnym” we własnej i cudzej sprawie karnej.

Tych wymogów nie spełniają wyjaśnienia oskarżonego Mirosława G., co przekonująco zostało wywiedzione przez Sąd Okręgowy w W. w uzasadnieniu jego wyroku i słusznie zaaprobowane w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego.

Co niewątpliwe i, w zasadzie, bezsporne, M. G., w pierwszych wyjaśnieniach nie ujawnił nazwiska kierowcy samochodu, którym sprawcy przyjechali do W., choć było ono mu znane, a była to okoliczność istotna w rozumieniu art. 60 § 3 kk, choć osoba ta nie uczestniczyła w popełnieniu przestępstwa. Podał to dopiero w kolejnych wyjaśnieniach. Istotniejsze jest jednak, że M. G. w kolejnych wyjaśnieniach odmiennie przedstawił okoliczności dotyczące swojego zachowania i zachowania współoskarżonego i współsprawcy St. K., które doprowadziły do śmierci pokrzywdzonej Haliny L. Początkowo twierdził, że w wyniku zaciskania przez St. K. na jej szyi paska pokrzywdzona straciła przytomność, to na rozprawie podał, że gdy wychodził z pomieszczenia pokrzywdzona żyła, a o jej śmierci dowiedział się znacznie później od zatrzymujących go funkcjonariuszy Policji. Ta zmieniona wersja wydarzeń miała potwierdzać, że ci współsprawcy uzgodnili tylko zamiar „podduszenia” zaciskaniem na szyi pokrzywdzonej paskiem, a nie zamiar „uduszenia”, czyli pozbawienia życia. Z tego miał być wniosek oczywisty, że jeżeli doszło do zabicia pokrzywdzonej, to był to eksces ze strony St. K. albo wynik jego niestaranności przy zaciskaniu paska na szyi ofiary, której nie zamierzali pozbawić życia, a tylko w ten sposób ją nastraszyć. Już tylko z tego powodu nie można mówić o szczerości i konsekwencji wyjaśnień M. G. Tak też to trafnie ustaliły i oceniły w tej sprawie Sądy obu instancji, co przedstawione zostało w uzasadnieniach ich orzeczeń. Nawet tylko z tego powodu wymogi określone w art. 60 § 3 kk nie zostały wyjaśnieniami M. G. spełnione.

To co ostatecznie decyduje o tym, że wyjaśnienia M. G. nie spełniają wymogów art. 60 § 3 kk związane jest z „zamiarem” jaki miał być udziałem oskarżonych M. G. i St. K., gdy działając wspólnie i w porozumieniu, M. G. przytrzymał ofiarę za nogi a St. K. zaciskał na jej szyi pasek. Sprawca chcący skorzystać z nadzwyczajnego złagodzenia kary ma obowiązek również, a nawet przede wszystkim, złożyć prawdziwe wyjaśnienia dotyczące właśnie tego zamiaru. (tak, konsekwentnie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego: V KK 350/10 LEX Nr 738406, II KK 349/08 R-OSNKW 2010, poz. 964, WA 20/05 R-OSNKW 2005, poz. 1566, III KK 458/05 LEX Nr 193022, III KK 36/03 LEX Nr 78375, V KKN 174/01 LEX Nr 56082). A zamiar zgodny z rzeczywistością to ten, który ustalą orzekające w sprawie sądy w prawomocnych wyrokach (SN KKN 450/00 LEX Nr 74373), a więc, w tej sprawie, zamiar pozbawienia życia Haliny L. Tymczasem, M. G. we wszystkich wyjaśnieniach, a więc tym razem konsekwentnie, podawał, że ze St. K. uzgodnili i realizowali zamiar „postraszenia”, czy też „podduszenia” pokrzywdzonej, a nie zamiar pozbawienia jej życia w wyniku uduszenia zaciskaniem na jej szyi paskiem. Zatem, nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że w tym zakresie podejrzany i oskarżony M. G. złożył, konsekwentnie, nieprawdziwe wyjaśnienia. Ta sprzeczność wyjaśnień oskarżonego z rzeczywistością (nieprawdziwość) jest oczywista wobec treści wyroku Sądu pierwszej instancji i treści całości wyjaśnień M. G. oraz stwierdzeń zawartych w uzasadnieniu tego wyroku, co nie zostało zakwestionowane przez Sąd odwoławczy w uzasadnieniu jego wyroku, w którym zagadnieniu zamiaru obu współsprawców nie poświęcono więcej uwagi, wobec tego, że kwestii tej nie podniesiono w apelacji, której autor, co zresztą oczywiste, podzielał stanowisko w tym zakresie oskarżonego.

Wszystko to prowadzi do wniosku, że wyjaśnienia podejrzanego a następnie oskarżonego M. G. odznaczają się, w znacznej części, co do istotnych okoliczności popełnienia przestępstw przez oskarżonego i osoby współdziałające, niekonsekwencją i nieszczero-

ścią, a co do zamiaru towarzyszącego popełnieniu przez te osoby, w tym oskarżonego M. G., przestępstwa są oczywiście nieprawdziwe. Takie wyjaśnienia oskarżonego nie spełniają wymogów określonych w art. 60 § 3 kk, co Sądy obu instancji trafnie ustaliły i oceniły, przedstawiając przekonującą argumentację w uzasadnieniach spełniających, odpowiednio, wymogi określone w art. 424 § 1 kpk i w art. 457 § 3 kk.

Wobec tego, kasację obrońcy skazanego Mirosława G. należało uznać za bezzasadną i oddalić.”

1.2.4. Negatywne przesłanki wydania wyroku nakazowego.

przepisy: art. 501 pkt 1 k.p.k.

hasła: Wyrok nakazowy;

Wyrok z dnia 30 października 2013 r., II KK 257/13

Teza:

Negatywna przesłanka wydania wyroku nakazowego zawarta w art. 501 pkt 1 k.p.k. odnosi się tylko do czasu orzekania.

Z uzasadnienia:

„Kasacja jest oczywiście zasadna w zakresie zarzutu z punktu 2, gdyż doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa procesowego w postaci art. 502 § 1 k.p.k. Uchybienie to polega na wymierzeniu oskarżonemu wyrokiem nakazowym kary łącznej grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, choć przepis ten przewiduje możliwość orzeczenia grzywny w wysokości do 100 stawek, co – lege non distinguente – odnosi się także do kary łącznej grzywny (por. wyrok SN z 11 stycznia 2012 r., II KK 323/11, Lex nr 1108470).

Natomiast niezasadny jest zarzut z punktu 2 kasacji odnośnie do naruszenia art. 501 pkt 1 k.p.k. przez wydanie wyroku nakazowego w stosunku do osoby pozbawionej wolności w tej sprawie, zamiast rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych. Z akt sprawy wynika, że Kamil O. został zatrzymany w dniu 7 lipca 2012 r. o godz. 00:15 w związku z kierowaniem rowerem na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości i posiadaniem substancji odurzającej w postaci ziela konopii, a następnie po wszczęciu w tej sprawie dochodzenia, przedstawienia zarzutu popełnienia czynu z art. 178a § 2 k.k. i przesłuchaniu w charakterze podejrzanego, został zwolniony w tym samym dniu o godz. 18.45. Zdaniem skarżącego pozbawienie oskarżonego wolności polegające na zatrzymaniu powoduje zaistnienie negatywnej przesłanki do wydania wyroku nakazowego wskazanej w art. 501 pkt 1 k.p.k., choć w czasie wyrokowania przebywał on na wolności. W tym zakresie skarżący powołał się na wykładnię tego przepisu prezentowaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którą Kodeks postępowania karnego nie różnicuje sytuacji procesowej osoby, w jakiej znajduje się ona w chwili wydania wyroku nakazowego, lecz stwierdza ogólnie, że chodzi o osobę, którą „pozbawiono wolności w tej lub innej sprawie”. Punktem odniesienia dla „pozbawienia wolności” nie jest więc aktualny etap postępowania, lecz całe postępowanie w sprawie, w której wydaje się wyrok nakazowy (por. wyrok SN z 13 grudnia 2010 r., IV KK 294/10, Lex nr 84449. Podobne stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w wyrokach z: 24 kwietnia 2012 r., II KK 81/12, Lex nr 1162671 oraz 28 listopada 2012 r., V KK 237/12, Lex nr 1235908). Należy jednak zauważyć, że w literaturze pogląd ten jest kwestionowany. Podnosi się, że art. 501 pkt 1 k.p.k. nie zawiera zakazu wydania wyroku nakazowego wobec osoby poprzednio pozbawionej wolności, zaś

przedstawione stanowisko Sądu Najwyższego, iż chodzi tu o osobę „którą pozbawiono wolności w tej lub innej sprawie” stanowi uzupełnienie przepisu o treść, której nie wprowadził ustawodawca (por. D. Drajewicz, Glosa do wyroku SN z 13 grudnia 2010 r., IV KK 294/10, Lex/el. 2011 oraz M. Błoński, Glosa do wyroku SN z 28 listopada 2012 r., V KK 237/12, Lex/el. 2013, a także J. Grajewski, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz pod red. L.K. Paprzyckiego, Warszawa 2013, s. 220 – 222. Zob. szerzej K. Eichstaedt, Postępowania szczególne w polskim procesie karnym, Warszawa 2010, s. 193-194, Cz. P. Kłak, Postępowanie nakazowe w polskim procesie karnym a ochrona praw człowieka, Warszawa 2008, s. 135 i n.).

Przechodząc do analizy art. 501 pkt 1 k.p.k. trzeba stwierdzić, że wykładnia językowa użytego zwrotu „w stosunku do osoby pozbawionej wolności w tej lub innej sprawie” nie daje jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy chodzi tu o pozbawienie wolności niezależnie od etapu postępowania, czy też tylko o pozbawienie wolności w czasie wyrokowania. Choć w tym przepisie mowa jest o pozbawieniu wolności „w sprawie”, co mogłoby wskazywać na każdy etap postępowania, to jednak ten zwrot trzeba odczytać w szerszym kontekście. W art. 501 in principio k.p.k. wymienione zostały negatywne przesłanki „wydania wyroku nakazowego” (pkt 1 i 2). Odwołanie się do wykładni systemowej tego przepisu – a rubrica – prowadzi do wniosku, że należy jej odnieść tylko do czasu wyrokowania.

Dodatkowo trzeba zauważyć, że w Kodeksie postępowania karnego kwestia pozbawienia oskarżonego wolności rzutuje na formę postępowania przygotowawczego (art. 325c pkt 1 k.p.k.), jak również ma znaczenie z punktu widzenia obrony obligatoryjnej w postępowaniu przed sądem okręgowym jako sądem pierwszej instancji (art. 80 k.p.k.), a także w postępowaniu odwoławczym (art. 451 k.p.k.). Jednak funkcja gwarancyjna tych przepisów ma ograniczony przez ustawodawcę zakres działania. W art. 80 k.p.k. użyty został zwrot „jest pozbawiony wolności”. Obrona obligatoryjna ma tu więc charakter czasowy, gdyż występuje tylko podczas trwania pozbawienia wolności. Natomiast ustaje, gdy oskarżony odzyska wolność. Podobny, gwarancyjny charakter ma art. 451 k.p.k. w sytuacji, gdy sąd odwoławczy nie uwzględnił wniosku oskarżonego pozbawionego wolności o sprowadzenie na rozprawę apelacyjną. Natomiast w art. 325c pkt 1 lit. a i b k.p.k. – w związku z pozbawieniem wolności – ustawodawca wprowadził wyjątki od zasady, że dochodzenia nie prowadzi się w stosunku do oskarżonego pozbawionego wolności w tej lub innej sprawie. Dotyczą one krótkotrwałego pozbawienia wolności – zatrzymanie (lit.a) lub sytuacji, gdy sprawcę ujęto na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem tymczasowo aresztowano (lit.b).

Na tle tych przepisów wykładnia funkcjonalna art. 501 pkt 1 k.p.k. wskazuje, że celem zawartej w nim regulacji jest zagwarantowanie oskarżonemu odpowiednich warunków do obrony w związku z rozstrzygnięciem wydanym bez jego udziału (art. 500 § 4 k.p.k.). Chodzi tu o uprawnienie do wniesienia sprzeciwu od wyroku nakazowego. W tym aspekcie art. 501 pkt 1 k.p.k. pełni funkcję gwarancyjną. Natomiast nie ma potrzeby sięgania to tego przepisu, gdy w momencie wyrokowania pozbawienie wolności ustało. W takiej sytuacji prawo oskarżonego do obrony nie doznaje już żadnych ograniczeń. Wykładnia funkcjonalna art. 501 pkt 1 k.p.k. uprawnia więc do stwierdzenia, że wydanie wyroku nakazowego jest niedopuszczalne tylko wtedy, gdy w chwili orzekania oskarżony jest pozbawiony wolności.

Natomiast odmienna, szeroka interpretacja art. 501 pkt 1 k.p.k. pozbawia oskarżonego prawa do szybkiego i z założenia niejawnego rozpoznania sprawy, pomimo że zostały spełnione przesłanki postępowania nakazowego (art. 500 § 1 i 3 k.p.k.). Ponadto przyjęcie takiej wykładni może prowadzić do wypaczenia gwarancyjnego charakteru tego przepisu. Zauważyć bowiem należy, że w art. 501 pkt 1 k.p.k. mowa jest nie tylko o pozbawieniu wolności w tej sprawie, ale też w „innej sprawie”. Jeżeli więc oskarżony był po-

zbawiony wolności w „innej sprawie”, zaś w rozpoznawanej sprawie był już na wolności, to należałoby przyjąć, że zachodzi negatywna przesłanka do wydania wyroku nakazowego, choć w tym postępowaniu fakt pozbawienia wolności w innej sprawie w niczym nie ograniczył jego prawa do obrony (por. J. Grajewski, S. Steinborn, s. 221).

Wskazać również trzeba, że okoliczność związana z pozbawieniem wolności nie zawsze jest przez ustawodawcę traktowana jako ujemna przesłanka wyroku nakazowego. W postępowaniu w sprawach o wykroczenia wyrok nakazowy może zostać wydany, pomimo że obwiniony był w tej sprawie zatrzymany (art. 45 § 1 k.p.w.) albo gdy w innej sprawie jest lub był pozbawiony wolności (arg. a contrario z art. 93 § 4 k.p.w.).

Podsumowując należy stwierdzić, że negatywna przesłanka wydania wyroku nakazowego zawarta w art. 501 pkt 1 k.p.k. odnosi się tylko do czasu orzekania.

W konsekwencji kasacja wniesiona na korzyść skazanego w zakresie zarzutu z punktu 1 okazała się bezprzedmiotowa, skoro nie doszło do naruszenia jego gwarancji procesowych. Oznacza to, że zaskarżenie wyroku nakazowego w tym kierunku nastąpiło tylko odnośnie do zarzutu z punktu 2. W tym też zakresie kasacja została uwzględniona w całości.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.5. Przedawnienie karalności a dopuszczalność wniesienia kasacji na niekorzyść oskarżonego.

przepisy: art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., art. 529 k.p.k.

hasła: Przedawnienie; Negatywne przesłanki procesowe; Kasacja – dopuszczalność

Postanowienie z dnia 28 października 2013 r., III KK 144/13

Teza:

Przedawnienie karalności, jako okoliczność wyłączająca ściganie, wyklucza możliwość wniesienia kasacji na niekorzyść oskarżonego. Wynika to z odczytywanego a contrario przepisu art. 529 k.p.k. Kasacja już w chwili jej wniesienia okazała się więc niedopuszczalna i nie powinna być przyjęta (art. 429 § 1 k.p.k. zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 529 a contrario k.p.k.).

Z uzasadnienia:

„Sąd Rejonowy powołanym wyrokiem z dnia 18 października 2011 r., uniewinnił Kazimierza M. od zarzutu dokonania czynu opisanego w ten sposób, że w okresie od października 1991 r. do stycznia 1992 r. w K., jako dyrektor W.S.R. „K.”, działając z góry powziętym zamiarem, zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 259.017,38 zł stanowiącej zapłatę dla Z.B.S. „V.” za wykonane usługi na rzecz Z.C.P. w P., to jest od popełnienia przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (zarzut z pkt IV).

Apelację w tej części wywiódł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, który wniósł o przyjęcie, że oskarżony od października 1991 r. do stycznia (1992 r. - dod. SN) jako dyrektor W.S.R. „K.” działając z góry powziętym zamiarem przywłaszczył pieniądze w kwocie 259.017,38 zł stanowiące zapłatę dla Z.B.S. „V.” za wykonanie usługi na rzecz Z.C.P. w P. w ten sposób, że bezprawnie przekazał je na rzecz O.W. „G” Edwina M. – tj. dopuścił się czynu kwalifikowanego z art. 284 § 2 k.k. i na mocy art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art 414 § 1 k.p.k. o umorzenie postępowania karnego z uwagi na przedawnienie karalności.

Sąd Okręgowy w G. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

W kasacji nowy pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej zarzucił m. in. rażąco obrazę prawa materialnego przez niezastosowanie art. 284 § 1 k.k., pomimo wypełnienia przez oskarżonego znamion tego czynu, po czym wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Już pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, sporządzający apelację, dostrzegł, że doszło do przedawnienia karalności czynu z art. 284 § 2 k.k., którego upatrywał w zachowaniu oskarżonego. Takie przedawnienie tym bardziej (wcześniej) nastąpiło w stosunku do czynu z art. 284 § 1 k.k., jakiego zdaniem obecnego pełnomocnika miał się dopuścić oskarżony (zob. art. 101 § 1 pkt 4 k.k. i 102 k.k.). Przedawnienie karalności, jako okoliczność wyłączająca ściganie, wyklucza możliwość wniesienia kasacji na niekorzyść oskarżonego. Wynika to z odczytywanego a contrario przepisu art. 529 k.p.k.. Kasacja już w chwili jej wniesienia okazała się więc niedopuszczalna i nie powinna być przyjęta (art. 429 § 1 k.p.k. zw. z art. 530 §2 k.p.k. w zw. z art. 529 a contrario k.p.k.).

Kasację tę, jako niedopuszczalną z mocy ustawy, należało zatem pozostawić bez rozpoznania i obciążyć oskarżycielkę posiłkową kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, bowiem nie wystąpiła sytuacja określona w art. 527 § 4 k.p.k., zaś podmiot fachowy (pełnomocnik) co najmniej mógł przewidzieć formując kasację, że nawet w razie jej przyjęcia, zostanie ona pozostawiona bez rozpoznania.”

1.2.6. Brak spójności między czynem zarzucenym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu a zarzutem sformułowanym w akcie oskarżenia jako brak formalny aktu oskarżenia.

przepisy: art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 337 k.p.k..

hasła: Akt oskarżenia – wymogi formalne; Kontrola formalna aktu oskarżenia

Wyrok z dnia 4 października 2013 r., III KK 158/13

Teza:

Brak spójności pomiędzy czynem zarzucenym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu a zarzutem sformułowanym w akcie oskarżenia stanowi wadę formalną skargi, której usunięcie następuje w trybie określonym w art. 337 k.p.k.

Z uzasadnienia:

„W toku postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Komisariat Policji w O. w dniu 3 września 2012 r. Jackowi O. przedstawiono zarzut popełnienia czynu polegającego na tym, że „w dniu 28 sierpnia 2012 r. o godz. 18.40 w miejscowości M. gm. O., kierował w ruchu lądowym po drodze publicznej pojazdem typu rower składak, będąc w stanie nietrzeźwości, określonej wynikami 1,72 mg/l, 1,71 mg/l, 1,69 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu” – tj. przestępstwa z art. 178a § 2 k.k. (k. 5).

Podejrzany do tak zarzuczonego czynu się przyznał, składając potwierdzające jego treść wyjaśnienia (k. 8).

W skierowanym w dniu 11 listopada 2012 r. do Sądu Rejonowego w O. akcie oskarżenia Jacek O. oskarżony został o to, że „w dniu 27 sierpnia 2012 r. o godz. 21.15 w m. O., na skrzyżowaniu ulic K./C. kierował w ruchu lądowym po drodze publicznej pojazdem typu rower składak, będąc w stanie nietrzeźwości z wynikami 0,63 mg/l, 0,63 mg/l, 0,64 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu” – tj. o czyn określony w art. 178a § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2012 r., (...), Sąd Rejonowy w O. oskarżonego Jacka O. od popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu uniewinnił uznając, że rozpoznanie sprawy o czyn, co do którego było prowadzone postępowanie przygotowawcze, stanowiłoby niedopuszczalne wyjście poza granice aktu oskarżenia.

Apelację od tego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w O. Autor apelacji zaskarżył orzeczenie sądu pierwszej instancji w całości na niekorzyść oskarżonego zarzucając „obrazę prawa procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 337 § 1 k.p.k., poprzez niezwrócenie oskarżycielowi publicznemu, na podstawie powołanego wyżej przepisu, na etapie wstępnej kontroli, aktu oskarżenia przeciwko Jackowi O., celem usunięcia jego braków formalnych, poprzez zharmonizowanie opisu zarzucanego oskarżonemu czynu w akcie oskarżenia z opisem wskazanym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu, lecz uznanie, że skarga oskarżyciela publicznego spełniała wymogi formalne i w sposób prawidłowy określała zarzucany oskarżonemu czyn, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego od popełnienia czynu, który nie jest tożsamy z czynem wskazanym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów”. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w O. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, uznając apelację prokuratora za oczywiście bezzasadną.

Kasację w przedmiotowej sprawie wniósł Prokurator Okręgowy w O. Zaskarżył on wyrok Sądu Okręgowego w całości na niekorzyść oskarżonego podnosząc zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, które miało istotny wpływ na jego treść „a mianowicie art. 337 § 1 k.p.k. w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. i w zw. z art. 438 § 2 k.p.k., wyrażające się utrzymaniem przyjętego za podstawę kwestionowanego orzeczenia stanowiska, jakoby na etapie wstępnej kontroli aktu oskarżenia, brak było zasadnych podstaw do zwrotu aktu oskarżenia oskarżycielowi, celem usunięcia braków formalnych wniesionej skargi, poprzez zweryfikowanie pod względem tożsamości zawartego w niej zarzutu z opisem czynu określonego w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów, co w konsekwencji doprowadziło do pozbawionej zasadności aprobaty poprzez utrzymanie w mocy, zapadłego w wyniku wdrożenia procesu sądowego i rozpoznania sprawy o czyn nie objęty przedmiotem i pozostający poza sferą toczącego się w niniejszej sprawie postępowania, wyroku uniewinniającego i w ostatecznym efekcie spowodowało, że zaistniałe w przebiegu postępowania przed Sądem I instancji uchybienia, niejako przetransportowane zostały do wydanego przez Sąd odwoławczy orzeczenia, czyniąc je tym samym równie wadliwym, jak zaskarżony apelacją wyrok Sądu Rejonowego”. Przy tak sformułowanym zarzucie autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w O. i przekazanie sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Stanowisko to podtrzymał uczestniczący w rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Nie można odmówić słuszności twierdzeniom autora kasacji, w których wskazuje na naruszenie w niniejszej sprawie przepisów art. 337 § 1 k.p.k. w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. Wprawdzie, co oczywiste, do uchybienia w zakresie tzw. wstępnej kontroli aktu

oskarżenia, mogło dojść i doszło w tym wypadku na etapie postępowania w instancji a quo, i co więcej tego rodzaju zarzut został uprzednio podniesiony przez oskarżyciela publicznego w zwykłym środku odwoławczym, wszelako nietrafny pogląd prawny wyrażony przez Sąd Okręgowy w O. w zakresie interpretacji art. 337 § 1 k.p.k. skutkowało przeniesieniem błędu popełnionego przez sąd meriti do poddanego kontroli kasacyjnej orzeczenia Sądu drugiej instancji. To z kolei uprawniało skarżącego do ponowienia w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzutu apelacyjnego, było to bowiem konieczne dla dokonania kontroli kasacyjnej wyroku, o którym mowa w art. 519 k.p.k.

Przystępując do merytorycznych rozważań kwestii zakresu przeprowadzanej w każdej sprawie wstępnej kontroli aktu oskarżenia, jest to bowiem w tym wypadku problem kluczowy, przypomnieć należy, że przepis art. 337 § 1 k.p.k. nie tylko uprawnia, lecz wręcz obliguje prezesa sądu do zwrotu aktu oskarżenia oskarżycielowi, jeżeli nie odpowiada on warunkom formalnym określonym w art. 119, 332, 333 lub 335 k.p.k., a także wtedy, gdy nie zostały spełnione warunki wymienione w art. 334 k.p.k.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że jednym z warunków formalnych, wynikających z przepisu art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k., jest „dokładne określenie zarzucanego oskarżonemu czynu ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody”. Truizmem wydaje się w tym miejscu przypomnienie, że postępowanie karne wszczyna się i prowadzi w związku z określonym zdarzeniem, co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenia popełnienia przestępstwa (art. 303 k.p.k.). Jeżeli dane, istniejące w chwili wszczęcia postępowania przygotowawczego lub zebrane w jego toku, uzasadniają dostatecznie, że czyn taki popełniła określona osoba, sporządza się postanowienie o przedstawieniu jej zarzutów (art. 313 § 1 k.p.k.) lub powiadamia osobę podejrzaną o treści zarzutu wpisanego do protokołu jej przesłuchania (art. 325g § 1 i 2 k.p.k.), przy czym czyn, który powinien być w postanowieniu (protokole) dokładnie opisany (art. 313 § 2 k.p.k.), zakreśla ramy postępowania prowadzonego przeciwko osobie, a więc wyznacza ontologiczną tożsamość czynu. Oczywiście jest również i to, że jakakolwiek zmiana w zakresie zarzucanego czynu (konieczność zarzucenia czynu nie objętego wydanym uprzednio postanowieniem o przedstawieniu zarzutów albo czynu w zmienionej w istotny sposób postaci lub też zakwalifikowania czynu z surowszego przepisu) wymaga podjęcia decyzji procesowej, o której mowa w art. 314 k.p.k.

W świetle powyższego trafny jest pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., II KK 228/10 (R-OSNKW 2011, poz. 302 CD; zob. glosa aprobująca: P. Pawlonka, LEX/el. 2011 oraz glosy krytyczne: A. Lach, LEX/el. 2011 i B.J. Stefańska, WPP 2011, nr 2, s. 125-129), w którym wskazuje się na konieczność zharmonizowania zarzutu aktu oskarżenia z zarzutem opisanym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów, w obu tych dokumentach procesowych chodzić musi bowiem o ten sam czyn, tak jak się on rysuje w świetle okoliczności przedmiotowych i podmiotowych sprawy, stanowiących wynik przeprowadzonego postępowania przygotowawczego. Sąd Najwyższy w tym składzie nie dostrzega również argumentów natury prawnej, aby odstąpić od – będącego konkluzją wyrażonego wyżej poglądu – stanowiska, że brak takiej spójności pomiędzy czynem zarzucanym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu (ewentualnie postanowieniu o zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów) a zarzutem sformułowanym w akcie oskarżenia, stanowi wadę formalną skargi, której usunięcie następuje w trybie określonym w art. 337 k.p.k. (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2013 r., II KK 51/13, LEX nr 1293204). Nie jest to wszakże – jak to błędnie wywodzi Sąd Okręgowy w O. w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia z odwołaniem się m.in. do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. w sprawie regulaminu urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 249 ze zm.) – czynność wykraczająca poza uprawnienia prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego), stanowiąca w rzeczywistości merytoryczną kontrolę postępowania przygotowawczego,

go, która możliwa jest jedynie w ramach czynności przeprowadzonej w oparciu o przepis art. 339 § 3 pkt 4 k.p.k., gdyż treść § 277 powołanego rozporządzenia do takiej konkluzji w żadnym wypadku nie prowadzi. Dokonanie kontroli w trybie art. 337 § 1 k.p.k., przez porównanie zarzutu przedstawionego osobie podejrzanej z zarzutem ujętym w złożonej w sądzie skardze, nie wymaga przecież szczegółowej analizy ani materiału dowodowego ani poprawności i kompletności czynności przeprowadzanych w toku postępowania przygotowawczego, a co więcej, pozwala na realizację celu tego rodzaju wstępnych czynności w sprawach karnych o przestępstwa i wykroczenia oraz o przestępstwa i wykroczenia skarbowe, jakim jest zapewnienie rozstrzygnięcia sprawy w miarę możliwości na pierwszej rozprawie lub posiedzeniu (§ 273 wskazanego wyżej rozporządzenia).

Należy zgodzić się ze skarżącym, że już samo brzmienie przepisu art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. (wszakże cały ten przepis obejmuje kontrola przewidziana w art. 337 § 1 k.p.k.) wskazuje, że przewidziany w nim warunek formalny („dokładne określenie zarzucanego czynu”) winien pozostawać w relacji odnoszącej się z jednej strony do zarzutu określonego w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów, zaś z drugiej upoważnia do rozumienia jego znaczenia („dokładne”) nie tyle w sensie: precyzyjne, szczegółowe, mieszczące się w schematycznych, szablonowych ramach, lecz właśnie jako odzwierciedlające, odwzorowujące istotne cechy, pozostające w zgodzie bądź też odpowiadające wzorcowi, a tym samym spełniające wymóg zachowania tożsamości z uprzednio zarzuconym czynem, co do którego prowadzone było postępowanie. Trudno przecież mówić o dotrzymaniu, wymaganej treścią art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. dokładności, w sytuacji kiedy zawarte w treści aktu oskarżenia określenie jego ram przedmiotowo – podmiotowych, pozostawało zupełnie poza strefą toczącego się w sprawie postępowania, zaś objęty tymże zarzutem czyn pozostawał całkowicie odmiennym od czynu określonego w postanowieniu, o jakim mowa w art. 313 § 1 i 2 k.p.k. i w żadnej mierze pod względem tożsamości nie przystawał do zdarzenia faktycznego, którego to postępowanie przygotowawcze dotyczyło. Chybiony jest przy tym argument, użyty przez zresztą sąd ad quem niejako na marginesie, o możliwości rozwiązania tego problemu na etapie merytorycznej kontroli postępowania przygotowawczego prowadzonej na podstawie art. 339 § 3 pkt 4 k.p.k. W niniejszej sprawie, o czym przekonuje zgromadzona w aktach dokumentacja procesowa, nie może być mowy o istotnych brakach postępowania przygotowawczego. Nieprawidłowe określenie przez oskarżyciela w akcie oskarżenia zarzutu nie było przecież spowodowane wadliwością w sferze ustaleń merytorycznych postępowania, lecz jedynie błędem formalnym wynikającym z przyczyn zupełnie nie związanych z jego przebiegiem.

Myli się wreszcie Sąd odwoławczy, gdy stwierdza, że zapadłe w niniejszej sprawie rozstrzygnięcie nie powoduje stanu *res iudicata*. W odniesieniu do czynu objętego w tym postępowaniu postanowieniem o przedstawieniu zarzutów oczywiście tak jest, lecz powaga rzeczy osądzonej, wobec wydanego wyroku uniewinniającego, wystąpi niewątpliwie co do czynu sformułowanego w akcie oskarżenia, i to niezależnie od przyczyn, z powodu których takie orzeczenie zapadło.

Stwierdzone przez Sąd Najwyższy rażące naruszenie prawa (art. 337 § 1 k.p.k. w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k.) miało przy tym istotny wpływ na treść orzeczenia, skutkowało bowiem przeprowadzeniem postępowania jurysdykcyjnego w zakresie całkowicie niezgodnym ze zdarzeniem, które objęte było wcześniejszym postępowaniem przygotowawczym. Implikowało to uchylenie nie tylko zaskarżonego kasacją wyroku odwoławczego, lecz także poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji, ponieważ to na tym etapie postępowania wystąpiło stwierdzone uchybienie i tylko w tej instancji, w toku powtórnego procedowania, obejmującego również kontrolę przewidzianą w art. 337 § 1 k.p.k., może być ono obecnie konwalidowane. Taki też będzie przy ponownym rozpoznaniu sprawy tok postępowania, do czego Sąd Rejonowy jest zobligowany z uwagi na treść art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.”

1.2.7. Konieczność wysłuchania lekarzy psychiatrów i psychologa przed zastosowaniem środka zabezpieczającego, nawet jeżeli jest on orzekany w trybie art. 387 § 1 k.p.k.

przepisy: art. 93 k.k., art. 387 § 1 k.p.k.

hasła: Środki zabezpieczające

Wyrok z dnia 20 listopada 2013 r., III KK 409/13

Teza:

Zastosowanie środka zabezpieczającego z art. 96 § 1 k.k. jest możliwe tylko po wysłuchaniu lekarzy psychiatrów oraz psychologa także w takiej sytuacji, gdy wniosek taki na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., składa sam oskarżony.

Z uzasadnienia:

„Kasacja jest oczywiście zasadna, co zważywszy na jej kierunek pozwala na jej uwzględnienie w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k. Wskazany w kasacji zarzut dotyczy wprawdzie prawidłowości orzeczenia o środku zabezpieczającym, ale podnieść należy, a w realiach sprawy okoliczność ta jest istotna, iż środek ten orzeczono w trybie konsensualnym z art. 387 § 2 k.p.k., co zważywszy na jego relacje do orzeczonej kary (jego wykonanie może przekraczać okres orzeczonej kary – zob. postanowienie SN z dnia 21 lipca 2011 r., I KZP 9/11, OSNKW 2011, z. 8, poz. 68; środek ten poprzedza wykonanie orzeczonej kary, okres jego stosowania podlega zaliczeniu na jej poczet - art. 96 § 4 k.k., i może też skutkować nie odbyciem jej reszty - art. 98 k.k.) wskazuje, że jego orzeczenie mogło mieć wpływ na decyzję oskarżonego co do treści wniosku w zakresie wymiaru proponowanej kary (por. np. wyrok SN z dnia 27 lutego 2008 r., IV KK 20/09, Lex 354825). W tym zatem układzie stwierdzić należy, że kasacja w rzeczywistości skierowana jest co do orzeczenia o karze i środku zabezpieczającym, natomiast nie kwestionuje rozstrzygnięcia o winie. Tak zatem należy w rzeczywistości ujmować zakres zaskarżenia. Po tej uwadze odnieść się należy do zarzutu kasacji.

Jest bezsporne, że zastosowanie środka zabezpieczającego określonego w art. 96 § 1 k.k. wymaga spełnienia proceduralnego obowiązku ujętego w art. 93 in fine k.k., tj. uprzedniego wysłuchania lekarzy psychiatrów oraz psychologa, a to dlatego, iż przepis art. 93 k.k. ma charakter normy gwarancyjnej w odniesieniu do wszystkich środków zabezpieczających (por. np. wyroki SN: z dnia 7 listopada 2007 r., V KK 318/07; z dnia 18 grudnia 2007 r., V KK 383/07; z dnia 12 grudnia 2012 r., II KK 326/12, Lex 1231522; postanowienie SN z dnia 20 października 2011 r., V KK 347/11, OSNKW 2012, z. 2, poz. 15). Zastosowanie środka zabezpieczającego z art. 96 § 1 k.k. jest możliwe tylko po wysłuchaniu lekarzy psychiatrów oraz psychologa także w takiej sytuacji, gdy wniosek taki na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., składa sam oskarżony (wyrok SN z dnia 7 grudnia 2011 r., V KK 349/11, R-OSNKW 2011, poz. 2300). Tymczasem w niniejszej sprawie nie tylko nie dopuszczono dowodu z opinii biegłego psychologa, ale także – wbrew dyspozycji art. 93 in fine k.k. – nie przesłuchano biegłych psychiatrów na rozprawie. Treść przepisu art. 93 k.k. wymagała zatem, aby sąd meriti dopuścił dowód z opinii biegłego psychologa, a następnie, by biegły ten, jak i biegli psychiatrzy, którzy wydali pisemną opinię, zostali przesłuchani na rozprawie. Ustawowy obowiązek wysłuchania biegłych umożliwić ma sądowi oraz stronom bezpośredni kontakt z biegłymi, w celu weryfikacji ustawowych przesłanek do stosowania środka zabezpieczającego, co niewątpliwie daje większe gwarancje dla prawidłowości jego orzeczenia. W niniejszej sprawie zgoda oskarżonego nie zwalniała zatem sądu od zrezygnowania z dowodu z opinii biegłego psychologa, jak i

przesłuchania na rozprawie tych biegłych w celu ustalenia uzależnienia od alkoholu, a także niezbędności zapobieżenia ponownemu popełnieniu przestępstwa (art. 93 k.k.), jak również ustalenia istnienia wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia ponownego przestępstwa związanego z uzależnieniem od alkoholu (art. 96 § 1 k.k.). Jest zatem oczywiste, że w tym układzie procesowym i przy takiej treści wniosku oskarżonego, sąd meriti nie mógł uwzględnić tego wniosku w tym obszarze i winien rozprawę odroczyć w celu dopuszczenia dowodu z opinii biegłego psychologa, a następnie wezwać biegłych lekarzy psychiatrów oraz psychologa na rozprawę. Odmienne postąpienie sądu skutkowało rażącym naruszeniem art. 93 k.k. a w konsekwencji także i art. 96 § 1 k.k., co mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w zakresie orzeczenia o karze i środku zabezpieczającym. W tym stanie rzeczy konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.”

┐ ┐

1.2.8. Możliwość poprawienia błędnej kwalifikacji czynu przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym.

przepisy: art. 455 k.p.k.

hasła: Poprawienie błędnej kwalifikacji prawej czynu

Wyrok z dnia 17 października 2013 r., IV KK 147/13

Teza:

Zawarte w przepisie art. 536 k.p.k. sformułowanie, iż Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym w wypadku określonym między innymi w art. 455 k.p.k., nie daje temu Sądowi kompetencji do poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej czynu.

Z uzasadnienia:

„Z tego też względu Sąd Najwyższy uznał, że wyrok Sądu Okręgowego w K. musi ulec uchyleniu. Tym samym Sąd nie podzielił zapatrywania prawnego, wyrażonego przez prokuratora występującego na rozprawie kasacyjnej, który wniósł o poprawienie kwalifikacji prawnej czynu przyjętej w zaskarżonym wyroku, poprzez wyeliminowanie z niej przepisu art. 119 § 1 k.w.

Podstawę takiej decyzji Prokurator upatrywał w treści art. 536 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k.

W ocenie Sądu, orzekającego w składzie niniejszym, pogląd prokuratora, iż w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest uprawniony do zastosowania wprost art. 455 k.p.k. w celu poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej wyroku poddanego kontroli kasacyjnej, jest błędny. Zawarte w przepisie art. 536 k.p.k. sformułowanie, iż Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym w wypadku określonym między innymi w art. 455 k.p.k., nie daje temu Sądowi kompetencji do poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej czynu. Uprawnienie to jest bowiem charakterystyczne dla postępowania apelacyjnego, zaś kompetencja Sądu Najwyższego do orzekania reformatoryjnego, stanowi wyjątek ograniczony do dwóch wypadków, wymienionych w przepisie art. 537 § 2 k.p.k., kiedy to Sąd może umorzyć postępowanie lub wydać wyrok uniewinniający w razie oczywiście niesłusznego skazania. Zwrot czasownikowy, zawarty w art. 536 k.p.k., iż Sąd rozpoznaje kasację w zakresie szerszym, oznacza tylko upoważnienie do wyjścia poza granice zarzutów postawionych

w pisemnej skardze, ale nie daje żadnego prawa w zakresie wydawania innego rodzaju rozstrzygnięć, ponad te, które wymienia art. 537 § 1 i 2 k.p.k. Innymi słowy, Sąd Najwyższy, działając w ramach art. 536 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k., w przypadku nie podniesienia w skardze kasacyjnej tzw. „błędu subsumcji”, posiada kompetencję do orzekania z urzędu, ale jedynie poprzez wydanie orzeczenia kasatoryjnego (art. 537 § 1 i 2 k.p.k.), nie może natomiast poprawić błędnej kwalifikacji prawnej czynu we własnym zakresie. Aprobata dla zapatrywania odmiennego oznaczałaby bowiem stworzenie pozaustawowego wyjątku poprzez dopuszczenie możliwości „poprawiania” błędnej kwalifikacji prawnej czynu w każdym wypadku, gdy stwierdzona zostanie obraza prawa materialnego, która to obraza stanowi przecież jedną z najczęściej powoływanych podstaw zarzutów kasacyjnych.

Na marginesie podnieść należy, że prezentowany przez Sąd Najwyższy w składzie obecnym pogląd był w przeszłości wyrażony w doktrynie (por. P. Hofmański, „Orzeczenie sądu kasacyjnego”, Gdańskie Studia Prawnicze, z.2 z 2003 r.). Odmiennie zapatrywanie na tę kwestię Sądu Najwyższego, wyartykułowane w wyroku z dnia 8 lutego 2011 r., sygn. akt V KK 246/10 (OSNKW z 2011 r., z. 2 poz. 37), wydaje się odosobnione i spotkało się z krytyką (por. glosy krytyczne do powyższego wyroku: T. Grzegorzczak- Państwo i Prawo nr 1 z 2012 r.; A. Małolepszy –LEX/el. 2011).”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.9. Wznowienie postępowania.

przepisy: art. 97 k.p.k., art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.

hasła: Wznowienie postępowania

Postanowienie z dnia 29 października 2013 r., IV KO 48/13

Teza:

- 1) Do wznowienia postępowania karnego w oparciu o art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. może dojść tylko wtedy, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc w wiarygodny sposób podważy prawidłowość przyjętych tamże ustaleń, wykazując przy tym, że orzeczenie to było oczywiście nietrafne.
- 2) Samo zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że sąd rozpoznający wniosek automatycznie zobligowany jest do wznowienia postępowania. Nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji.
- 3) W trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k. nie można ustalać, czy wskazywane osoby w ogóle mają określone wiadomości stanowiące podstawę faktyczną wniosku o wznowienie postępowania, ale na ile dowód ten wykazuje rzeczywiste niebezpieczeństwo błędności prawomocnego wyroku skazującego

Z uzasadnienia:

„Tomasz N. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 sierpnia 2011 roku, sygn. akt (...), a następnie zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w R. z dnia 9 lutego 2012 roku, sygn. akt (...), za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k., na karę 25 lat pozbawienia wolności.

W złożonym w dniu 7 sierpnia 2013 roku wniosku obrońca skazanego Tomasza N., powołując się na art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., względnie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k., art. 544 § 2 k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k., wniósł o wznowienie postępowania w ww. sprawie, a także o uchylenie wydanych w sprawie wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K. W uzasadnieniu wniosku obrońca skazanego wskazał, że podstawę wniosku o wznowienie postępowania stanowią zeznania świadka Marcina B., który „posiada wiedzę co do stanu, w jakim znajdował się Tomasz N. i charakteru jego zachowań”. Zdaniem obrońcy skazanego weryfikacja okoliczności podawanych przez Marcina B. może mieć kluczowy charakter dla uwolnienia Tomasza N. od odpowiedzialności karnej za czyn, za który został skazany, względnie może wpłynąć na zmniejszenie wymierzonej skazanemu kary pozbawienia wolności.

Z tego też względu obrońca skazanego złożył jednocześnie wniosek o przesłuchanie świadka Marcina B. na okoliczność przebiegu zdarzeń w dniu 25 stycznia 2008 r., między g. 2:00 a 3:00 w nocy, które miały miejsce w samochodzie skazanego Grzegorza S., a w szczególności:

- a) braku upojenia alkoholowego oraz nieprzejawiania zachowań agresywnych przez skazanego Tomasza N.,*
- b) niepopelnienia przez Tomasza N. przestępstwa, za które został prawomocnie skazany, względnie błędnego przyjęcia okoliczności wpływających na nadzwyczajne obstrzeżenie kary pozbawienia wolności, ewentualnie skazania go za przestępstwo przewidujące karę surowszą niż w rzeczywistości popełnił.*

Prokurator Prokuratury Generalnej w piśmie z dnia 13 września 2013 roku wniósł o oddalenie wniosku obrońcy skazanego Tomasza N. Wskazał jednocześnie, że ze złożonego wniosku o wznowienie postępowania nie wynika, jaki jest rzeczywisty stan wiedzy świadka Marcina B., co w konsekwencji czyni niezasadnym także wniosek obrońcy o dokonanie w trybie art. 97 k.p.k. czynności procesowej z udziałem ww. świadka.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Wniosek obrońcy skazanego Tomasza N. o wznowienie postępowania okazał się niezasadny i z tego powodu podlegał oddaleniu.

W pierwszej kolejności – jedynie dla przypomnienia – należy wskazać, że wyrok prawomocny ma być w swym założeniu trwałym rozstrzygnięciem przez sąd rozpatrywanej i prawomocnie zakończonej sprawy. Przysługuje mu więc cecha domniemania prawdziwości przyjętych w nim ustaleń faktycznych. Do wznowienia może dojść natomiast tylko wtedy, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc w wiarygodny sposób podważy prawidłowość przyjętych tamże ustaleń, wykazując przy tym, że orzeczenie to było oczywiście nietrafne (wyrok SN z 24 kwietnia 1996 r., V Ko 2/96, OSNKW 1996, z. 7-8, poz. 47; postanowienie SN z dnia 15 lutego 2005 r., III KO 10/04, LEX nr 142541). Wzruszenie takiego domniemania, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić między innymi, gdy ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznanne przedtem sądowi, a które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w nim ustaleń faktycznych.

Samo zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że niejako automatycznie sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do wznowienia postępowania. Owe nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji. Oddzielenie tej oceny od całokształtu dowodów, które stały się podstawą skazania, czyniłoby ją nieracjonalną i w zasadzie oderwaną od realiów sprawy, a przecież tylko na gruncie tych realiów i po wnikliwym skonfrontowaniu dowodów „nowych” (zgłoszonych

we wniosku o wznowienie postępowania) z dowodami dotychczas występującymi, możliwe jest stwierdzenie, czy pierwsze z wymienionych nakazują uznać z dużym prawdopodobieństwem ustalenia dokonane przez orzekające sądy obu instancji za wadliwe. Ze wskazanej wyżej podstawy wznowienia wynika zatem, że rozpoznanie wniosku o wznowienie z tego tytułu ogranicza się wyłącznie do badania, czy rzeczywiście po uprawomocnieniu się wyroku skazującego ujawniły się nowe fakty lub dowody, które wskazują na oczywistą (graniczącą z pewnością) lub co najmniej wysoce prawdopodobną błędność wyroku objętego wnioskiem.

W niniejszej sprawie nie sposób podzielić stanowiska obrońcy skazanego Tomasza N., że przedstawione we wniosku o wznowienie postępowania okoliczności stanowią „nowe fakty i dowody nie znane przedtem sądowi”, wskazujące na to, że „skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze” (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.), czy też „skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary” (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.).

W szczególności należy podnieść, że wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania oparty jest na twierdzeniu, że istnieje nowy dowód w postaci zeznań świadka Marcina B., który zdaniem wnioskodawcy wykaże niepopelnienie przez skazanego przypisanego mu przestępstwa z art. 148 § 1 k.k., względnie „brak przejawów zachowania, które można by określić jako działanie ze szczególnym okrucieństwem”. Na potwierdzenie tego twierdzenia nie załączono jednak do akt sprawy ani jakiegokolwiek oświadczenia Marcina B., ani też żadnego dowodu, który potwierdzałby to stanowisko. Obrońca skazanego ograniczył się bowiem do stwierdzenia, że „powyższe źródło dowodowe zostało przedstawione obrońcy przez samego skazanego zarówno w drodze pisemnej, jak i telefonicznej”. W tej sytuacji również złożony wniosek o przeprowadzenie przez Sąd Najwyższy czynności przesłuchania Marcina B. w charakterze świadka, w trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k., nie mógł zostać uwzględniony przez Sąd Najwyższy, albowiem w tym trybie nie można ustalać, czy wskazywane osoby w ogóle mają określone wiadomości stanowiące podstawę faktyczną wniosku o wznowienie postępowania, ale na ile dowód ten wykazuje rzeczywiste niebezpieczeństwo błędności prawomocnego wyroku skazującego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2005 r., V KO 80/04, R-OSNKW 2005, poz. 753; z dnia 19 marca 2008 r., IV KO 126/07, R-OSNKW 2008, poz. 690).

Składając wniosek o wznowienie postępowania obrońca skazanego pomija, że ustalenia faktyczne co do przebiegu zdarzenia z dnia 25 marca 2008 roku zostały poczynione w oparciu o całokształt zgromadzonego i ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego, w tym między innymi o wyjaśnienia Tomasza N. z postępowania przygotowawczego, a także częściowo w oparciu o wyjaśnienia skazanego Grzegorza S., który konsekwentnie wskazywał Tomasza N. jako tego, który uderzył pięścią Bronisławę R., rozciął jej bok butelką oraz włożył fragment znicza do ust, po czym go nacisnął powodując śmierć pokrzywdzonej (s. 31 uzasadnienia wyroku SO w K. z dnia 29 sierpnia 2011 r., sygn. akt (...); t. XII, k. 2287).

Powyższe ustalenie, wsparte szeregiem innych dowodów, które wręcz drobiazgowo opisano w uzasadnieniu powołanego wyroku Sądu Okręgowego w K., nie daje podstaw do podważenia prawidłowości ustalonych przez sądy obu instancji faktów. Tym samym nawet gdyby przyjąć forsowaną we wniosku okoliczność, że Marcin B. jechał samochodem wraz z Grzegorzem S. do dyskoteki w B., a następnie razem z Tomaszem N. odjechali spod tej dyskoteki, to ustalenie to – w zestawieniu z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie – nie dawałoby podstawy do twierdzenia o poważnym prawdopodobieństwie

błędnosci wyroku skazującego, co dodatkowo przemawia za zbędnością prowadzenia czynności w trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k.

Zauważyć ponadto należy, że sam skazany Tomasz N. zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i w postępowaniu jurysdykcyjnym nie podnosił, iż Marcin N. jechał samochodem wraz z Grzegorzem S. do dyskoteki w B., a następnie by w trójkę odjechali spod tej dyskoteki. Okoliczność ta nie była podnoszona również w apelacji od wyroku Sądu I instancji, jak i wywiedzionej skardze kasacyjnej. Nie jest ponadto jasne, na jaką okoliczność obrońca skazanego w uzasadnieniu wniosku powołuje zeznania złożone przez świadka Huberta G., skoro jego depozycje, skądinąd uznane przez Sąd a quo za wiarygodne, dotyczą jedynie wiadomości „zasłyszanych” w czasie przebywania we wspólnej celi ze skazanym Tomaszem N. (s. 51 uzasadnienia wyroku SO w K. z dnia 29 sierpnia 2011 r., sygn. akt (...); t. XII, k. 2307).

Z tego też względu podniesione we wniosku obrońcy skazanego okoliczności nie wskazują na zaistnienie w niniejszej sprawie przesłanek określonych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k., a co więcej zmierzają dopiero do podjęcia przez Sąd Najwyższy inicjatywy poszukiwania ewentualnych dowodów, które wniosek o wznowienie by uzasadniały.”

┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘

1.2.10. Dopuszczalność wznowienie postępowania w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia.

przepisy: art. 540 § 1 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.

hasła: Wznowienie postępowania

Postanowienie z dnia 28 listopada 2013 r., IV KO 75/13

Teza:

Wniosek o wznowienie postępowania w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia nie podlega rozpoznaniu w trybie przewidzianym w art. 540 § 1 k.p.k. ani też wskazanym w art. 540a k.p.k., 540b k.p.k. czy art. 542 § 3 k.p.k.

Z uzasadnienia:

„Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 23 maja 2013 r., sygn. akt (...), odwołał wobec skazanego Rafała Ż. warunkowe przedterminowe zwolnienie. Po rozpoznaniu zażalenia obrońcy skazanego, Sąd Apelacyjny w K. postanowieniem z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt (...), utrzymał w mocy to rozstrzygnięcie.

Obrońca skazanego Rafała Ż. wskazując jako podstawę prawną art. 540b pkt 1 k.p.k. i art. 542 § 1 k.p.k. wniósł o wznowienie tego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania w przedmiocie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia nie podlega rozpoznaniu w trybie przewidzianym w art. 540 § 1 k.p.k. ani też wskazanym w art. 540a k.p.k., 540b k.p.k. czy art. 542 § 3 k.p.k. Treść powyższych unormowań wskazuje na to, że odpowiadają one ściśle jedynie postępowaniu rozstrzygającemu w kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego. Stanowisko to jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 października 1997 r., II KZ 130/97, OSNKW 1998, z. 1 – 2, poz. 10 z dnia 12 czerwca 2003 r., IV KZ 16/03 R-OSNKW 2003, poz. 1290, z dnia 29 stycznia

2007 IV KO 118/07, LEX nr 346765, z dnia 17 września 2008 r., IV KO 108/08, OSNKW 2008, z. 12, poz. 99, z dnia 28 marca 2012 r., IV KO 16/12, niepublikowany).

Wprawdzie, co oczywiste, odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia ma negatywne konsekwencje dla sfery wolności osobistej nie zmienia to jednak faktu, iż rozstrzygnięcie to nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie karne w zakresie odnoszącym się do odpowiedzialności karnej Rafała Ż., gdyż takim orzeczeniem jest prawomocny wyrok skazujący.

Z tych też względów nie wchodząc w ocenę merytorycznej zasadności podniesionych we wniosku kwestii, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.11. Dopuszczalność wniesienia zażalenia na wydane przez sąd odwoławczy postanowienie w trybie art. 13 § 1 k.k.w.

przepisy: art. 13 § 1 k.k.w., art. 426 k.p.k..

hasła: Zażalenie

Postanowienie z dnia 29 października 2013 r., IV KZ 64/13

Teza:

Od wydanego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. postanowienia rozstrzygającego wątpliwości co do wykonania orzeczenia nie przysługuje zażalenie.

Z uzasadnienia:

„Sąd Apelacyjny w R. wydał w dniu 19 września 2013 r. postanowienie, w którym między innymi na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. rozstrzygnął wątpliwości co do wykonania wyroku Sądu Apelacyjnego w R. z dnia 26 kwietnia 2012 r., (...), wydanego w sprawie z wniosku Roberta W. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie. W postanowieniu zawarto pouczenie informujące o tym, że na postanowienie to nie przysługuje zażalenie.

Mimo tego pouczenia pełnomocnik wnioskodawcy wniósł zażalenie na opisane wyżej postanowienie. Zaskarżonym zarządzeniem odmówiono jego przyjęcia. Na to zarządzenie zażalenie wniósł pełnomocnik Roberta W.

Pełnomocnik wnioskodawcy zakwestionował wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia stanowisko wykluczające możliwość wniesienia zażalenia na postanowienie sądu wydane na podstawie art. 13 k.k.w. wówczas, gdy zażalenie takie wydał sąd odwoławczy. Zdaniem skarżącego, treść „art. 13 § 1 k.k.w. nie przewiduje żadnych wyjątków jeśli chodzi o możliwość zaskarzania postanowień od wykładni orzeczenia”. Skarżący uznał więc, że pogląd o niedopuszczalności zażalenia nie może być w tej sytuacji zaakceptowany i wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 13 k.k.w. ma służyć wyjaśnianiu wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub zarzutów co do obliczenia kary. Niewątpliwie nie można na jego podstawie dokonywać zmian lub uzupełnień orzeczenia, a więc wyroku lub postanowienia, po to, aby wyeliminować występujące w nim braki lub uchybienia. Z treści art. 13 § 1 k.k.w. wynika nadto, że wyjaśnienia wątpliwości co do wykonania orzeczenia dokonuje „sąd, który je wydał”. Na podstawie tego przepisu rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykonania orzeczenia może dokonać zatem zarówno sąd pierwszej instancji, jak i sąd odwoławczy, zwłaszcza

wówczas, gdy orzeczenie sądu odwoławczego miało charakter reformatoryjny. W art. 13 § 1 k.k.w. stwierdzono, że na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w toku rozpoznawania zażalenia na zarządzenie z dnia 26 września 2013 r. jest rozstrzygnięcie, czy zażalenie przysługuje również wtedy, gdy postanowienie na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. wydane zostało przez sąd odwoławczy.

W toku postępowania wykonawczego, w kwestiach nie uregulowanych w kodeksie karnym wykonawczym stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Stanowi tak przepis art. 1 § 2 k.k.w. Z kolei w przepisie art. 426 § 1 k.p.k. ustawodawca przyjął, że od orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Przepis ten dotyczy nie tylko orzeczeń sądu odwoławczego wydanych na skutek rozpoznania środka odwoławczego, stanowiąc równocześnie efekt przyjętej w postępowaniu karnym zasady dwuinstancyjności, ale dotyczy także wszelkich innych orzeczeń wydawanych przez sądy odwoławcze, choćby nie były one wydane bezpośrednio na skutek rozpoznania apelacji lub zażalenia. Przykładem takiego orzeczenia jest orzeczenie sądu odwoławczego o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze. Mimo, że orzeczenie to zapada w postępowaniu „po raz pierwszy” i pomimo zawartej w art. 626 § 3 k.p.k. ogólnej reguły stanowiącej, że na orzeczenie w przedmiocie kosztów służy zażalenie, uznać trzeba, że na orzeczenie o kosztach wydane przez sąd odwoławczy zażalenie jednak nie służy, właśnie ze względu na regulację z art. 426 § 1 k.p.k. Reguła ta dotyczy także innych, wpadkowych orzeczeń wydanych przez sąd odwoławczy (zob. m. in. T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym*, Warszawa 2008, s. 901).

Przyjmując należy jednocześnie, że wyjątki, o których mowa w art. 426 § 1 k.p.k. (dotyczy ich zwrot - „chyba że ustawa stanowi inaczej”) odnoszą się w zasadzie do przepisów zawartych w Dziale IX Kodeksu postępowania karnego, dotyczących postępowania odwoławczego. Jako przykłady orzeczeń wydanych przez sąd odwoławczy, co do których przewidziano wyjątkowo możliwość ich zaskarżenia wskazać należy postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego na skutek zażalenia, o przeprowadzeniu obserwacji, o zastosowaniu środka zapobiegawczego lub nałożeniu kary porządkowej (wskazane w art. 426 § 2 k.p.k.) oraz postanowienie o pozostawieniu bez rozpoznania przyjętego środka odwoławczego (art. 430 § 2 k.p.k.). Zwrócić przy tym należy uwagę na fakt, że zażalenia wniesione od wymienionych postanowień rozpoznawane są przez ten sam sąd odwoławczy, który wydał zaskarżone orzeczenie, tyle że przez inny, równorzędny skład tego sądu.

Postanowienie wyjaśniające wątpliwości co do wykonania orzeczenia wydanego przez sąd odwoławczy wydaje się dlatego, że orzeczenie sądu ad quem takie wątpliwości budzi. Wyjaśniane orzeczenie sądu odwoławczego przy tym wydane zostało w przedmiotowej sprawie po rozpoznaniu apelacji. To pierwotne orzeczenie sądu odwoławczego jest więc prawomocne i z pewnością nie można go zaskarżyć zwykłymi środkami odwoławczymi. Postanowienie wydane na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. stanowi zatem jedynie dopełnienie, wyjaśnienie prawomocnego już orzeczenia sądu odwoławczego.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty uznać należy, że od wydanego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. postanowienia rozstrzygającego wątpliwości co do wykonania orzeczenia nie przysługuje zażalenie. Pogląd taki jest wyrażony w piśmiennictwie (zob. Z. Hołda, K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Gdańsk 2005, s. 115-116; T. Szymanowski, Z. Świda, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 1998, s. 42) oraz w orzecznictwie (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 lipca 2002 r., II AKz 311/02, KZS z 2002 r., z. 7-8, poz. 57), co zresztą podkreślono w uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia. Poglądy te wyrażone zostały wprawdzie w odniesieniu do brzmienia art. 13 § 1 k.k.w. sprzed zmiany treści tego przepisu,

która weszła w życie 1 stycznia 2012 r., ale zmiana ta nie ma znaczenia dla kwestii dopuszczalności zażalenia na postanowienie wydane na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. przez sąd odwoławczy (zob. K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, Warszawa 2012, s. 132-133)."

1.2.12. Znamię „publiczności” działania sprawcy

przepisy:

hasła:

Wyrok z dnia 9 września 2013 r., SDI 21/13

Teza:

Zgodnie z utrwaloną od okresu międzywojennego linią orzeczniczą, dotyczącą wykładni znamienia „publiczności” działania sprawcy, przez pojęcie to należy rozumieć taką sytuację, w której miejsce, okoliczności i sposób popełnienia czynu umożliwiają jego dostrzeżenie przez większą, bliżej nieokreśloną liczbę osób.

Z uzasadnienia:

„Lekarz Justyna J. została obwiniona o to, że w lipcu 2010 r. pełniąc obowiązki zastępcy dyrektora do spraw leczenia w SP ZOZ w Ś. nie zachowała szczególnej ostrożności w formułowaniu opinii o działalności zawodowej dr. Aleksandra S. wobec rodzin pacjentów wskazanego lekarza, tj. o przewinienie zawodowe z art. 52 ust. 2 Kodeksu Etyki Lekarskiej (dalej: KEL).

Okręgowy Sąd Lekarski w P. orzeczeniem z dnia 25 kwietnia 2012 r., sygn. akt (...), uznał obwinioną za winną przewinienia zawodowego popełnionego w sposób opisany we wniosku o ukaranie, precyzując jednocześnie, że publiczne dyskredytowanie dr Aleksandra S. przez obwinioną dokonało się w ten sposób, iż 5 lipca 2010 r. w rozmowie z Aleksandrem W. użyła określenia odnośnie pokrzywdzonego: „nie będzie mi tu gwiazdorzył” i „operacja będzie trwała pół godziny, 20 minut reanimacja, a 10 minut poszukiwanie zakładu pogrzebowego” oraz w rozmowie z Małgorzatą B. w tym samym dniu i miejscu, podważyła kompetencje pokrzywdzonego i użyła określenia „nie jest żadną złotą rączką”, co stanowi naruszenie art. 52 ust. 2 KEL i za to na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz.U. Nr 219, poz. 1708 z późn. zm.; dalej: u.i.l.) wymierzył jej karę nagany.

Od orzeczenia Sądu pierwszej instancji odwołanie wniósł obrońca obwinionej podnosząc zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 52 ust. 2 KEL poprzez błędne jego zastosowanie, tj. nieprawidłową kwalifikację czynu oraz zarzut sprzeczności ustaleń Sądu a quo z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Naczelny Sąd Lekarski w Warszawie orzeczeniem z dnia 27 września 2012 r., sygn. akt (...), zmienił zaskarżone orzeczenie w zakresie sankcji w ten sposób, że wymierzył obwinionej karę upomnienia.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zostało zaskarżone kasacją obrońcy obwinionej, w której podniesiono zarzuty rażącego naruszenia prawa polegające na obrazie przepisów prawa materialnego oraz naruszeniu przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia:

1. przyjęcie, że obwiniona dokonała czynu określonego w art. 52 ust. 2 KEL jako „publiczne dyskredytowanie”;

2. *nieustosunkowanie się w uzasadnieniu orzeczenia Naczelnego Sadu Lekarskiego do zarzutów apelacji obwinionej, w szczególności do nierozważenia problemu, czy działanie obwinionej nosiło cechy działania „publicznego”.*

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów obrońca obwinionej wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i uniewinnienie obwinionej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Naczelnemu Sądowi Lekarskiemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna, albowiem Naczelny Sąd Lekarski, naruszając art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. nie rozpoznał podniesionego w odwołaniu obrońcy obwinionej zarzutu obrazy art. 52 ust. 2 KEL w zw. z art. 53 u.i.l., jednocześnie aprobując dokonaną przez Sąd pierwszej instancji wykładnię znamion przypisanego obwinionej przewinienia dyscyplinarnego.

Zgodnie z utrwaloną od okresu międzywojennego linią orzeczniczą, dotyczącą wykładni znamienia „publiczności” działania sprawcy, przez pojęcie to należy rozumieć taką sytuację, w której miejsce, okoliczności i sposób popełnienia czynu umożliwiają jego dostrzeżenie przez większą, bliżej nieokreśloną liczbę osób (zob. wyrok SN z 8 marca 1934 r., 1 K 105/34, GS 1934, nr 7-8, s. 621; podobnie m.in. wyrok SN z 20 lipca 1933 r., 3 K 545/33, Zb.O. 1933, poz. 185; wyrok SN z 16 lipca 1936 r., 2 K 695/36, Zb.O. 1936, poz. 456; wyrok SN z 4 marca 1964 r., III K 1118/61, OSNKW 1964, nr 9, poz. 134; wyrok SN z 19 maja 1972 r., Rw 439/72, OSNKW 1972, nr 9, poz. 146; wyrok SN z 3 sierpnia 1972 r., Rw 743/72, Biul. Inf. SN 1972, poz. 10; uchwała SN z 20 września 1973 r., OSNKW 1973, nr 11, poz. 132; por. A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2010, teza 7 do art. 115 § 21 k.k.; J. Raglewski, w: Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117-277 k.k., pod red. A. Zolla, Kraków 2006, teza 17 do art. 213.)

W świetle powyższego stanowiska należy zauważyć, że – jak wynika z poczynionych na gruncie niniejszej sprawy ustaleń faktycznych – słowa krytyki, zacytowane w opisie przypisanego lek. J. przewinienia dyscyplinarnego zostały wypowiedziane przez obwinioną w rozmowie z dwoma osobami, w dodatku z każdą z nich z osobna. Brak było zatem podstaw do przyznania przypisanemu jej przewinieniu dyscyplinarnemu cechy publicznego działania.

Zatem nieodniesienie się przez Sąd odwoławczy do zawartego w odwołaniu zarzutu braku cechy „publiczności” w działaniu obwinionej, skądinąd oczywiście trafnego, wskazuje na rażącą obrazę art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l., która musiała mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tego Sądu.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Wyższy Sąd Dyscyplinarny będzie miał na względzie przytoczone powyżej uwagi i rozważy możliwość przypisania obwinionej przewinienia polegającego na naruszeniu normy deontologicznej wyrażonej w art. 52 ust. 2 KEL, jednakże bez uznawania go za działanie publiczne. Przepis ten bowiem, poprzez zwrot: „w szczególności”, jedynie przykładowo wskazuje na niedopuszczalność publicznego przekraczania granic krytyki innego lekarza, co nie stoi na przeszkodzie uznaniu za delikt dyscyplinarny również takiego zachowania, które polegało na niezachowaniu ostrożności w formułowaniu opinii względem innego lekarza, ale nie mogło zostać odebrane przez większą liczbę osób.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.13. Odpowiedzialność osoby zajmującej się obsługą podatnika w związku z art. 9 § 3 k.k.s.

przepisy: art. 9 § 3 k.k.s., art. 56 § 1 k.k.s.

hasła:

Wyrok z dnia 7 listopada 2013 r., V KK 158/13

Teza:

Osoba zajmująca się, w warunkach określonych w art. 9§3 kks, obsługą księgową podatnika, w tym sporządzaniem deklaracji lub oświadczenia składanych następnie organowi podatkowemu, może ponosić odpowiedzialność karną jak sprawca, z art. 56§1 kks, jeśli podając w tych dokumentach nieprawdę lub zatajając prawdę, naraziła podatek na uszczuplenie.

Z uzasadnienia:

„Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 9 października 2012r., sygn. (...), na podstawie art. 41§1 kks i art.66§1 kk umorzył warunkowo postępowanie na okres 1 roku w sprawie R. S., oskarżonej o to, że zajmując się sprawami gospodarczymi Spółki z o.o. „F.” z siedzibą w P., jako księgowa tej Spółki podała nieprawdę w złożonej w dniu 26 września 2006r. Naczelnikowi Pierwszego Urzędu Skarbowego w S. deklaracji dla podatku od towarów i usług według wzoru VAT-7 za miesiąc sierpień 2006r. przez obniżenie podatku należnego za sierpień 2006r. o podatek naliczony w kwocie 5.340,79 zł wynikający z faktury o numerze (...) z dnia 25 lipca 2006r. wystawionej przez Z.M.M. i U.R.„M.” M.W. z/s w P. na wartość 24.276,33 zł, podatek VAT 5.340,79 zł, a otrzymanej w miesiącu wrześniu 2006 r., czym naraziła podatek na uszczuplenie w kwocie 5.340, 79 zł, tj. o popełnienie czynu z art. 56§2 kks w zw. z art. 9§3 kks

W apelacji od tego wyroku obrońca oskarżonej podniósł zarzuty: 1) naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 7 kpk przez dowolne wnioskowanie o umyślnym działaniu oskarżonej, a w konsekwencji 2) błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mającego wpływ na jego treść, polegającego na bezzasadnym przyjęciu, że składając deklarację podatkową dla podatku od towarów i usług za miesiąc sierpień, oskarżona przewidywała możliwość popełnienia czynu zabronionego i godziła się na to, podczas gdy zachowanie oskarżonej nie miało charakteru działania umyślnego. W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonej.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 21 stycznia 2013r. sygn. (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił R. S. od popełnienia zarzuczonego czynu, a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Prawomocny wyrok został zaskarżony przez oskarżyciela publicznego – Pierwszy Urząd Skarbowy w S. W kasacji skarżący zarzucił wyrokowi rażące naruszenie prawa materialnego wyrażające się w błędnej wykładni art. 9§1 kks i przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że skoro oskarżona nie podpisała deklaracji podatkowej wg wzoru VAT-7 za sierpień 2006r. w imieniu podatnika F. sp. z o.o. w P., to nie odpowiada jak sprawca za przestępstwo opisane w art. 56§2 kks, a więc jako osoba, która na podstawie umowy i faktycznego wykonywania zajmowała się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi osoby prawnej, które to naruszenie miało istotny wpływ na wydane rozstrzygnięcie. Podnosząc ten zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przed przystąpieniem do rozpoznania zarzutu kasacji niezbędne jest przytoczenie toku rozumowania Sądu Okręgowego, który doprowadził do wydania w drugiej instancji orzeczenia reformatoryjnego. Sąd ten zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżoną, nie w uwzględnieniu zarzutu apelacji, lecz dlatego, że uznał, iż przypisane oskarżonej działanie nie wypełniło tego znamienia strony przedmiotowej przestępstwa z art. 56§1 kks, które

opisuje czynność sprawczą w słowach „składając organowi podatkowemu ...deklarację”. Sąd odwoławczy nie kwestionował ustaleń, z których wynika, że oskarżona, jako osoba zatrudniona w Spółce z o.o. „F.” na podstawie umowy o pracę, sprawowała tam obsługę księgową. Z tej racji do niej należało księgowanie faktur, a także comiesięczne sporządzanie deklaracji dla podatku od towarów i usług na druku VAT-7 w celu złożenia w Urzędzie Skarbowym. Składając deklarację podatnik, czyli Spółka z o.o. „F.” przedstawił, jak na koniec każdego miesiąca kształtuje się jego obowiązek podatkowy od towarów i usług, i w związku z tym jaką kwotę podatku jest obowiązany zapłacić za dany miesiąc, ewentualnie jaką kwotę należy mu zwrócić lub zaliczyć na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych (w wypadku nadwyżki podatku naliczonego nad należnym). Po sporządzeniu miesięcznej deklaracji oskarżona przedstawiała ją do podpisania prezesowi zarządu Spółki Leszkowi F. jako jej reprezentantowi. Obowiązek reprezentowania na zewnątrz Spółki przez prezesa zarządu lub innego członka zarządu, wynika z przepisów Kodeksu spółek handlowych (art. 201§1 ustawy z dnia 15 września 2000r. Kodeks spółek handlowych, j.t. Dz.U. 2013, poz. 1030).

W przekonaniu Sądu odwoławczego przy wypełnieniu obowiązku złożenia deklaracji Urzędowi Skarbowemu decydujące znaczenie miało podpisanie jej przez reprezentanta Spółki. Tę właśnie czynność Sąd utożsamiał wręcz z aktem złożenia deklaracji w rozumieniu art. 56§1 kks, oczywiście przy założeniu, że nastąpi fizyczne przekazanie jej organowi podatkowemu. Inaczej rzecz ujmując, zdaniem Sądu drugiej instancji, nie ta osoba, która sporządza deklarację składa ją organowi podatkowemu lecz ta, która ją akceptuje swoim podpisem. Zatem, kto nie podpisuje deklaracji, ten nie wypełnia czynności sprawczej stanowiącej znamię czynu z art. 56§1 kks i z tego już powodu nie może być podmiotem tego przestępstwa.

W kasacji Pierwszy Urząd Skarbowy w S. podważył przyjętą przez Sąd drugiej instancji wykładnię przepisu art. 56§1 kks. Trafnie dostrzegł, że w okolicznościach sprawy pomija ona, a w efekcie narusza przepis art. 9§3 kks. Istotnie, idąc tokiem rozumowania Sądu Okręgowego należałoby przyjąć, że jeśli podatnikiem jest osoba prawna albo jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej lecz wyposażona w zdolność prawną, to odpowiedzialność karną z art. 56§1 kks za takiego podatnika może ponosić wyłącznie podpisujący deklarację lub oświadczenie podatkowe prawny reprezentant. Tylko on, reprezentując podatnika i podpisując za niego, miałby ową deklarację bądź oświadczenie składać. Z poglądem tym generalnie nie można się zgodzić. To prawda, że reprezentant podmiotu gospodarczego popełniłby czyn określony w art. 56§1 kks, jeśli podpisałby i doprowadziłby do złożenia organowi podatkowemu deklaracji lub oświadczenia wiedząc lub przynajmniej godząc się, że zawierają nieprawdę lub zatajają prawdę, co narażałoby podatek na uszczuplenie. Działaliby wtedy w imieniu i za podatnika ze świadomością, że wypełnia wszystkie znamiona przestępstwa indywidualnego określonego w tym przepisie. Nie byłoby jednak podstaw do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej, jeśli spełniłby powinność reprezentanta podmiotu gospodarczego, podpisując deklarację podatkową w dobrej wierze, nie przewidując, że dokument ten podaje nieprawdę i nie godząc się tym samym z narażeniem podatku na uszczuplenie. Sytuacja taka może wystąpić wtedy, gdy sporządzenie pełnej treści dokumentów, o których mowa, należy do innej osoby w ramach samodzielnego zajmowania się powierzonymi jej sprawami finansowymi, która jednak przy braku umocowania do reprezentowania podmiotu przed organami podatkowymi, nie jest uprawniona do złożenia podpisu na deklaracji (oświadczeniu) za podatnika.

Uwagi te nie prowadzą do wniosku, że w przedstawionym tu układzie faktycznym interesy Skarbu Państwa nie są w pełni chronione uregulowaniami Kodeksu karnego skarbowego. Należy bowiem zauważyć, że konstrukcje prawne normujące sprawstwo przestępstw i wykroczeń skarbowych znajdują szersze ujęcie w Kodeksie karnym skarbo-

wym, niż ma to miejsce w ogólnych przepisach dotyczących zasad odpowiedzialności karnej w Kodeksie karnym. W szczególności przepis art. 9§3 kks poszerza odpowiedzialność karną za sprawstwo w aspekcie podmiotowym. Zgodnie z jego brzmieniem za przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe odpowiada, jak sprawca, także ten, kto na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi, osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną. Cytowany przepis, wbrew temu, co sugeruje się w kasacji, nie formułuje podstawy odpowiedzialności subsydiarnej osoby zajmującej się sprawami gospodarczymi w warunkach w nim określonych. Wyraża natomiast klauzulę zmieniającą zakres kryminalizacji za przestępstwa lub wykroczenia skarbowe o charakterze indywidualnym, a ściśle, poszerzającą potencjalny krąg podmiotów czynów zabronionych określonych w Kodeksie karnym skarbowym (P. Kardas, G. Łabuda, T. Razowski, Kodeks karny skarbowy. Komentarz, Warszawa 2012, s. 238-239). Jeśli przenieść treść normy wyrażonej w art. 9§3 kks na grunt sprawy, to będzie ona oznaczać, że sprawcą przestępstwa z art. 56§1 kks może być nie tylko osoba reprezentująca podatnika, ale i ta, która w warunkach opisanych w art. 9§3 kks zajmuje się sprawami gospodarczymi podatnika, w szczególności finansowymi. Nie znaczy to oczywiście, że możliwe byłoby przypisanie sprawstwa tej osobie bez uprzedniego ustalenia, iż swoim zachowaniem wypełniła wszystkie znamiona podmiotowe i przedmiotowe konkretnego przestępstwa lub wykroczenia. Jednak sformułowanie użyte w art. 9§3 kks, którym ustawa wiąże sprawstwo przestępstwa lub wykroczenia skarbowego z zajmowaniem się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi wymienionych tam podmiotów, nakazuje rozważenie w każdym konkretnym wypadku, czy do owego „zajmowania się sprawami” należą także zachowania wymagane normą sankcjonowaną wyrażoną w konkretnym przepisie prawa karnego skarbowego. Jeśli tak, to za naruszenie tej normy osoba, o której mowa w art. 9§3 kks, może odpowiadać jak sprawca.

W związku z tym, w kontekście przesłanek odpowiedzialności karnej z art. 56 kks, jako istotne jawi się ustalenie w jaki sposób w Spółce z o.o. „F.” dochodziło do złożenia deklaracji według wzoru VAT-7 organowi podatkowemu. Niezbędne jest przy tym poczynienie oczywistego zastrzeżenia, że czynność „złożenia” nie jest tu pojmowana jako wyłącznie fizyczne przekazanie deklaracji uprawnionemu organowi, aczkolwiek stanowi ono jego końcowy akt. Chodzi natomiast o czynności, które sprowadzały się do sporządzenia deklaracji, nadania jej ostatecznej treści, wykazującej jaki podatek zostaje zadeklarowany do zapłaty za wymieniony miesiąc, ewentualnie w jakiej kwocie powinien być zwrócony. Ustalenia w tym względzie są niesporne. Na podstawie umowy o pracę w charakterze księgowej (k. 113) czynności te wykonywała w Spółce samodzielnie R. S. Złożenie podpisu przez prezesa zarządu Leszka F., jako reprezentanta Spółki, było już tylko dopełnieniem warunku formalnego złożenia deklaracji. Reprezentant Spółki nie weryfikował treści deklaracji w części wskazującej kwotę podatku do zapłacenia za dany miesiąc. Wszak zatrudniając R. S. powierzył jej księgowanie faktur i sporządzanie ostatecznej treści deklaracji podatkowych. Gdyby miał sprawdzać prawidłowość wyliczonej w deklaracji kwoty podatku, musiałby praktycznie powtórzyć całą pracę księgową, co podważałoby sens zatrudnienia księgowej. Nie ulega więc wątpliwości, że R. S. zajmowała się sprawami finansowymi Spółki w takim sensie, w jakim jest o tym mowa w art. 9§3 kks. W ramach wykonywania swoich obowiązków wyliczała definitywnie za podatnika jaką kwotę podatku VAT za dany miesiąc należy zapłacić, ewentualnie jaką nadwyżkę zaliczyć na poczet przyszłych należności podatkowych (tzw. samoobliczenie). Raz jeszcze trzeba podkreślić, że sporządzenie przez oskarżoną deklaracji, zwłaszcza w rubryce określającej kwotę podatku, mieściło się w granicach samodzielnego wykonywania przez nią powinności księgowej, a podpisanie jej przez prawnego reprezentanta Spółki było tylko wa-

runkiem formalnym złożenia deklaracji. (por. P. Kardas, G. Łabuda, T. Razowski, *op. cit.* s. 241).

Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że osoba zajmująca się, w warunkach określonych w art. 9§3 kks, obsługą księgową podatnika, w tym sporządzaniem deklaracji lub oświadczenia składanych następnie organowi podatkowemu, może ponosić odpowiedzialność karną jak sprawca, z art. 56§1 kks, jeśli podając w tych dokumentach nieprawdę lub zatając prawdę, naraziła podatek na uszczuplenie.

Podniesiony w kasacji zarzut naruszenia w wyroku Sądu drugiej instancji art. 9§3 kks jest zatem zasadny. Obraza tego przepisu, określającego przesłanki odpowiedzialności karnej, jak za sprawstwo przestępstwa skarbowego, miała rażący charakter i wpłynęła w istotny sposób na treść zaskarżonego wyroku. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uwzględnił wniosek kasacji i uchylił ten wyrok, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w postępowaniu odwoławczym.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.14. Brak podpisu jednego z członków składu orzekającego na orzeczeniu jako bezwzględna przyczyna odwoławcza.

przepisy: art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k..

hasła: Bezwzględne powody odwoławcze

Wyrok z dnia 16 października 2013 r., V KK 223/13

Teza:

Obowiązujące przepisy nie dopuszczają możliwości uzupełnienia orzeczenia po jego ogłoszeniu poprzez złożenie brakujących pod nim podpisów, i to niezależnie od przyczyn tego braku. Uchybienie to nie może być w żaden sposób konwalidowane, co w konsekwencji wprost obliuguje - zgodnie z art. 439 § 1 pkt 6 *in fine* k.p.k. - do uchylenia orzeczenia.

Z uzasadnienia:

„Należało przyznać rację Prokuratorowi Generalnemu, że wyrok Sądu Okręgowego w P. zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa wskazanych w kasacji. Nie ulega wątpliwości, że brak podpisu na orzeczeniu (wyroku lub postanowieniu), choćby tylko jednego z sędziów orzekających w sprawie, jest rażącym uchybieniem, gdyż narusza art. 113 k.p.k. stanowiąc bezwzględny powód odwoławczy wskazany w art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. Ujawnienie tego uchybienia powoduje, niezależnie od granic środka odwoławczego oraz niezależnie od wpływu tego uchybienia na treść orzeczenia, jego uchylenie z tego tylko powodu. Art. 113 k.p.k. stanowi, iż orzeczenie podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego, nie wyłączając przegłosowanego, chyba że orzeczenie zamieszczono w protokole.

Natomiast zgodnie z art. 418 § 1 k.p.k., ogłoszenie wyroku następuje po jego podpisaniu. Analiza akt przedmiotowej sprawy dowodzi jednoznacznie, że wydany w dniu 21 lutego 2013 roku w postępowaniu odwoławczym wyrok Sądu Okręgowego w P., nie został podpisany przez jednego z członków trzyosobowego składu sędziowskiego, biorącego udział w jego wydaniu, i mimo tego został ogłoszony przez jego Przewodniczącego (k. 127 – 128).

Z treści pisma Sędziego Sądu Okręgowego w Poznaniu Ewy T., z dnia 14 marca 2013 roku wynika, iż brak podpisu jednego z sędziów był efektem pomyłki, polegającej na podpisaniu wyroku przez Przewodniczącego - Sędziego Mieczysława M., zarówno w

zowej, to jest przestępstwa z art. 234 k.k. i na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzone za oba przestępstwa kary jednostkowe połączył i jako karę łączną wymierzył karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres 4 (czterech) lat, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wysokości 60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych przyjmując, że jedna stawka dzienna równoważna jest kwocie 10 (dziesięciu) złotych.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 30 sierpnia 2012 r.

W dniu 24 lipca 2013 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja od tego wyroku sporządzona przez Prokuratora Generalnego. Zaskarżył on wyrok w całości na korzyść skazanego i zarzucił mu:

1. rażącą obrazę przepisu prawa karnego materialnego, mającą istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 278 § 5 k.k., poprzez niezasadne przyjęcie, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa, a wynikającą z błędnej jego wykładni uznającej gaz ziemny za energię, podczas, gdy jest on nośnikiem energii wyodrębnionym w rzecz ruchomą, co skutkowało niezasadnym uznaniem Mateusza R. za winnego popełnienia tego występku;
2. (...)

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, takimi są oba podniesione w niej zarzuty.

Przedmiotem ochrony przestępstwa z art. 278 § 5 k.k. jest własność, posiadane lub inne prawa rzeczowe albo obligacyjne do energii lub karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 9 czerwca 2006 r., sygn. akt I KZP 14/06, OSNKW 2006, z. 7 – 8, poz. 67, którym Sąd Najwyższy odmówił odpowiedzi na pytanie Sądu Okręgowego o to, „czy pojęcie „energia” użyte w art. 278 § 5 k.k. obejmuje kradzież gazu w celu wytworzenia z niego energii cieplnej?”, Sąd Najwyższy zasadnie stwierdził, że pojęcie „cudzej rzeczy ruchomej”, o której mowa w art. 278 § 1 k.k., obejmuje gaz jako wydzielony nośnik energii, będący tu przedmiotem czynności wykonawczej. Zabór w celu przywłaszczenia nośnika energii wyodrębnionego w rzecz ruchomą (art. 278 § 1 k.k.) wyłącza możliwość kwalifikowania takiego zachowania jako kradzieży energii (art. 278 § 5 k.k.).

Przekonanie to należy podzielić, tak zważywszy na przytoczoną wówczas przez Sąd Najwyższy argumentację (do której w tym miejscu wypada się odwołać), jak i fakt, iż to rozstrzygnięcie zyskało akceptację, tak w piśmiennictwie (por. aprobujące glosy autorstwa M. Pawełka – *Palestra* 2007, nr 1 – 2, s. 302, W. Zalewskiego – *GSP-Prz. Orz.* 2007/1/137, B. Stefańskiej – *OSP* 2008, nr 2, s. 14), jak też w orzecznictwie. W wyroku z dnia 27 lutego 2008 r., sygn. akt V KK 397/07, OSNKW 2008, z. 8, poz. 60, Sąd Najwyższy powielił bowiem ten pogląd, stanowczo stwierdzając, że gaz ziemny nie jest energią, o której mowa w art. 278 § 5 k.k., ale „cudzą rzeczą ruchomą”, w rozumieniu § 1 art. 278 k.k.

Tymczasem Sąd Rejonowy w S. w zaskarżonym wyroku wbrew temu i przez to niewątpliwie błędnie przyjął, że oskarżony „dokonał kradzieży energii w postaci gazu” i to jego

działanie uznał za występki z art. 278 § 5 k.k. Tym samym rażąco ów przepis art. 278 § 5 k.k. naruszył.

Ta obraza prawa materialnego, mająca oczywisty wpływ na treść zaskarżonego wyroku, doprowadziła też do sytuacji, w której obecnie – zważywszy na ograniczenia związane tak z kierunkiem rozpoznawanej kasacji, ale i upływem terminu o którym mowa w art. 524 § 3 k.p.k. – uniewinnienie oskarżonego od popełnienia tego zarzucanego mu czynu, jest procesowo jedynie możliwym rozstrzygnięciem.

Wprawdzie gaz ziemny, który oskarżony przywłaszczył, był „cudzą rzeczą ruchomą” w rozumieniu art. 278 § 1 k.k., niemniej jednak Sąd Rejonowy w S., przypisując mu sprawstwo jego zaboru, równocześnie nie wskazał, ani wartości tego przywłaszczonego gazu, ani też jego ilości. Nie miało to znaczenia przy przyjętej przez ten Sąd kwalifikacji prawnej tego czynu oskarżonego. Do znamion przestępstwa określonego w art. 278 § 5 k.k. należy skutek w postaci przyjęcia w posiadanie lub użytkowanie odpowiedniego rodzaju energii bez względu na jej wielkość. Wartość energii nie ma zatem znaczenia dla bytu przestępstwa określonego w art. 278 § 5 k.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 lutego 2004 r., IV KK 902/03, OSNwSK 2004, poz. 413, s. 239; uchwała Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2000 r., I KZP 43/00, OSNKW 2001, z. 2 – 2, poz. 4). Jednakże dla przypisania sprawstwa występkę z art. 278 § 1 k.k. wartość owego gazu, jako przedmiotu kradzieży, i jego ilość, mają pierwszorzędne znaczenie. Tylko bowiem kradzież rzeczy ruchomej, której wartość przekracza 250 zł, stanowi ten występki.

Przy tych uwarunkowaniach prawnych i (wspomnianej) sytuacji zaniechania przez Sąd Rejonowy w S. w opisie pierwszego z przypisanych oskarżonemu czynów wskazania ilości i wartości zagarniętego przez oskarżonego gazu, upływie terminu z art. 524 § 3 k.p.k. i kierunku rozpoznawanej kasacji, nie jest obecnie możliwe czynienie w tym względzie jakichkolwiek dodatkowych „uzupełniających” ustaleń. Każde z nich stanowiłoby bowiem rażące naruszenie gwarancji reformationis in peius przewidzianych treścią art. 443 k.p.k. W istocie sprowadzało by się do wprowadzenia do opisu zarzucanego oskarżonemu czynu znamion przestępstwa (czy tylko wykroczenia) wymaganych przez prawo materialne, których ten opis w ogóle nie zawierał przed zaskarżeniem orzeczenia na korzyść oskarżonego rozpoznawaną kasację i które dopiero pozwoliłyby przypisać mu sprawstwo tak kwalifikowanych czynów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 listopada 2005 r., sygn. akt IV KK 238/05, OSNwSK 2005/1/2055; 20 lipca 2005 r., I KZP 20/05, OSNKW 2005, z. 9, poz. 76; wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2012 r., sygn. V KK 54/12, opubl. Supremus).”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.3. Orzecznictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4. Zagadnienia prawne

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.1. Wniosek o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie przedstawiony przez Rzecznika Praw Obywatelskich, I KZP 18/13

Czy sądem penitencjarnym właściwym do rozpoznania skargi na decyzje organów postępowania wykonawczego przewidzianej w art. 7 k.k.w. jest sąd aktualnego miejsca przebywania skazanego (art. 3 § 2 k.k.w.), czy też sąd miejsca wydania zaskarżonej decyzji?

1.4.2. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, I KZP 19/13

Czy użyte w treści art. 299 § 1 k.k. sformułowanie "środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego", oznacza, że przedmioty i prawa, które zostały uzyskane za pomocą czynu zabronionego, a więc pochodzą bezpośrednio z tego czynu, nie mogą być przedmiotem wykonawczym przestępstwa "prania brudnych pieniędzy", a w konsekwencji również, w zasadniczej większości przypadków, sprawca przestępstwa źródłowego nie może dopuścić się występku z art. 299 § 1 k.k.?

1.4.3. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, I KZP 20/13

Na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. zwrócić się do Sądu Najwyższego z zagadnieniem prawnym wymagającym zasadniczej wykładni ustawy, celem rozstrzygnięcia rozbieżności w wykładni art. 299 § 1 k.k. i wskazania kierunku interpretacji znamienia: "pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego", czy wypełniają ją wartości majątkowe, w tym środki płatnicze, które zostały uzyskane za pomocą czynu zabronionego, a więc pochodzące bezpośrednio z czynu zabronionego, czy też jego desygnatem są tylko i wyłącznie te wartości, które zostały uzyskane przy pomocy korzyści pochodzących z przestępstwa

1.4.4. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, I KZP 21/13

a) „Czy badanie przez sąd dopuszczalności wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa, wniesionego przez osobę, o której mowa w art. 306 § 1 pkt 3 k.p.k. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 marca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, tj. przed 23 lipca 2013 r., jest aktualne pod kątem zastosowania art. 430 § 1 k.p.k., gdy rozpoznanie ma nastąpić po tej dacie?”, a w razie odpowiedzi pozytywnej,

b) „Czy badając dopuszczalność wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa przez osobę, o której mowa w art. 305 § 4 k.p.k., Sąd ma obowiązek czynić własne ustalenia faktyczne pod kątem weryfikacji, czy skutek przestępstwa doszło (mogło dojść) do naruszenia praw skarżącego (art. 306 § 1 pkt 3 k.p.k. in fine), czy też wystarczające jest, aby okoliczność ta wynikała ze stanowiska procesowego zawiadamiającego w sprawie?”

1.4.5 Mokotowa w Warszawie, I KZP 22/13

a) „Czy badanie przez sąd dopuszczalności wniesienia zażalenia na postanowienie o umorzeniu dochodzenia, wniesionego przez osobę, o której mowa w art. 306 § 1a pkt 3 k.p.k. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 marca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, tj. przed 23 lipca 2013 r., jest aktualne pod kątem zastosowania art. 430 § 1 k.p.k., gdy rozpoznanie ma nastąpić po tej dacie?”, a w razie odpowiedzi pozytywnej,

b) „Czy badając dopuszczalność wniesienia zażalenia na postanowienie o umorzeniu dochodzenia przez osobę, o której mowa w art. 306 § 1a pkt 3 k.p.k., Sąd ma obowiązek czynić własne ustalenia faktyczne pod kątem weryfikacji, czy skutek przestępstwa doszło (mogło dojść) do naruszenia praw skarżącego, czy też wystarczające jest, aby okoliczność ta wynikała z jego stanowiska procesowego w sprawie?”

┌ ┌

1.4.6. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, I KZP 23/13

Czy w sytuacji, gdy skazany po odroczeniu wykonania kary na podstawie art. 151 § 1 kkw na okres jednego roku, uzyskał następnie przewidziane w art. 152 kkw warunkowe zawieszenie wykonania tej kary, a wykonanie kary warunkowo zawieszony został następnie zarządzone, możliwe jest ponowne odraczenie wykonania tej kary na podstawie art. 151 § 1 kkw mimo, że była ona już odroczone łącznie na maksymalny okres jednego roku?”

┌ ┌

1.4.7. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, I KZP 24/13

Czy prokurator, biorący na podstawie art. 55 § 4 kp udział w sprawie wszczętej na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego, występuje w takiej sprawie w charakterze strony?”

┌ ┌

1.4.8. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, I KZP 25/13

Czy sędzia zniesionego Sądu Rejonowego, przeniesiony na inne miejsce służbowe decyzją wydaną i podpisaną w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości w trybie artykułu 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o Ustroju Sądów Powszechnych (Dz. U. 2012.427.j.t.) przez Sekretarza lub Podsekretarza Stanu, jest osobą nieuprawnioną do orzekania w sprawie, w rozumieniu artykułu 439 § 1 pkt 1 kp?”

┌ ┌

1.4.9. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy w Jędrzejowie, I KZP 26/13

Czy Sąd Rejonowy w Jędrzejowie - orzekający od dnia 01 stycznia 2013 roku w VII Zamiejscowym Wydziale Karnym we Włoszczowie w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt VII Kp 145/13 - jest Sądem ustanowionym ustawą, a więc uprawnionym do rozstrzygnięcia w sprawach karnych w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowie-

ka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 roku, Nr 61, poz. 284 ze zm.) w sytuacji, gdy decyzja Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego referenta rozpoznającego sprawę o sygn. akt VII Kp 145/13 na inne miejsce służbowe, wydana na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 roku, poz. 427), została podpisana przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, zaś wymieniony Sąd Rejonowy w VII Zamiejscowym Wydziale Karnym działa jako sąd odwoławczy, rozpoznający zażalenie pokrzywdzonego na postanowienie prokuratora o umorzeniu dochodzenia?”

1.4.10. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Suwałkach, I KZP 27/13

Czy orzekanie przez sędziego (...) w sprawie sygn. akt (...) Sądu Rejonowego w Augustowie VI Wydziału Zamiejscowego w Sejnach w sytuacji gdy decyzja o jego przeniesieniu w związku z likwidacją Sądu Rejonowego w Sejnach i utworzeniu Wydziałów Zamiejscowych Sądu Rejonowego w Augustowie w dniu 01.01.2013r. została podpisana przez Podsekretarza Stanu, a nie Ministra Sprawiedliwości nie wyczerpuje znamion określonych w art. 439 § 1 pkt 2 kpk - będących bezwzględną przyczyną odwoławczą - skutkującą koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku?”

1.4.11. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, I KZP 28/13

Czy sędzia orzekający na innym - niż wyznaczone w akcie powołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim - miejscu służbowym w związku z jego przeniesieniem w trybie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 427) na podstawie decyzji wydanej przez Podsekretarza Stanu (Sekretarza Stanu) w Ministerstwie Sprawiedliwości, jest osobą nieuprawnioną do orzekania w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.?”

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

2..1. Brak możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, jest niezgodny z konstytucją (SK 33/12).

26 listopada 2013 r. o godz. 8.30 Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym oraz § 48 Uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Kon-

stytucyjnego z 3 października 2006 r. w sprawie Regulaminu Trybunału Konstytucyjnego ogłosił wyrok wydany na posiedzeniu niejawnym w sprawie dotyczącej zaskarżenia postanowienia w sprawie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 426 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, **jest niezgodny** z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Trybunał Konstytucyjnym ogłosił wyrok wydany na posiedzeniu niejawnym, gdyż z zajętych w pismach stanowisk uczestników postępowania - Rzecznika Praw Obywatelskich, Sejmu i Prokuratora Generalnego - wynikało, że podzielili oni stanowisko skarżącej.

Skarżąca, będąc adwokatem, występowała jako pełnomocnik z urzędu w sprawie dotyczącej podejrzenia popełnienia przestępstwa w sytuacji, gdy sąd rejonowy odmówił wszczęcia dochodzenia. Pokrzywdzona rzekomym przestępstwem złożyła zażalenie na to postanowienie i wniosła o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu. Sąd odwoławczy nie uwzględnił zażalenia pokrzywdzonej. Jednocześnie przyznał pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenie z tytułu pomocy prawnej. Adwokat złożyła jednak zażalenie na postanowienie co do wysokości przyznanego jej wynagrodzenia. Sąd okręgowy zażalenie pozostawił bez rozpoznania, uznając je za niedopuszczalne w świetle art. 426 § 1 i 2 kodeksu postępowania karnego.

W świetle orzecznictwa TK koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu są konstytucyjnie chronionym prawem majątkowym w rozumieniu art. 64 konstytucji, przysługującym pełnomocnikowi świadczącemu pomoc prawną z urzędu. Koszty te stanowią wynagrodzenie pełnomocnika za świadczoną pomoc prawną i wynikają ze stosunku prawnego łączącego pełnomocnika ze Skarbem Państwa.

Orzekanie w sprawie zwrotu kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokata jest „sprawą” w rozumieniu art. 45 ust. 1 konstytucji. Stanowi rozstrzygnięcie o konstytucyjnych wolnościach oraz prawach pełnomocnika z urzędu, będących ekonomicznym ekwiwalentem za wykonaną pracę.

Trybunał Konstytucyjny przychylił się do poglądu zajmowanego w swoim dotychczasowym orzecznictwie, zgodnie z którym w zakresie orzekania o kosztach procesu za sąd pierwszej instancji należy uznać ten sąd, który orzekł o zwrocie kosztów w danym zakresie po raz pierwszy. W konsekwencji - na tle rozpoznawanej sprawy - sąd rejonowy rozstrzygający w sprawie karnej jako formalnie sąd odwoławczy, musi być traktowany jako sąd pierwszej instancji w odniesieniu do po raz pierwszy zasądzanych kosztów procesu. W związku z tym, art. 78 konstytucji jest adekwatnym wzorcem kontroli. Jakkolwiek ustrojodawca w art. 78 zdanie 2 konstytucji dopuszcza wprowadzenie wyjątków od zasady zaskarżalności orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, na tle niniejszej sprawy Trybunał Konstytucyjny nie znalazł uzasadnienia dla takiego wyjątku. Niewątpliwie efektywność postępowań prowadzonych przez organy władzy publicznej oraz dobro wymiaru sprawiedliwości, dla ochrony których brak prawa do zaskarżania orzeczeń sądowych co do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej mógłby być potencjalnie wprowadzony, stanowią wartości chronione konstytucyjnie i są istotnym elementem porządku publicznego w państwie prawa. Niemniej jednak, w rozpoznawanej sprawie, nie odgrywają decydującej roli. Nie mają bowiem żadnego wpływu na bieg sprawy podstawowej, w ramach której pełnomocnik został wyznaczony do reprezentowania interesów innego podmiotu.

2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

2.2.1. Tymczasowe aresztowanie; wyłączenie możliwości telefonicznego porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą (K 54/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności rt. 217c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny wykonawczy w zakresie, w jakim wyłącza możliwość telefonicznego porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.2. Wykroczenia; ograniczenie praw i wolności obywateli w zakresie możliwości uzyskania informacji o popełnionym wykroczeniu (K 51/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1) art. 38 ustawy z 21 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim narusza on konstytucyjną zasadę ochrony zaufania obywateli do Państwa;

2) art. 38 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 42 ust. 2 oraz 3 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zakresie w jakim uniemożliwia on obywatelowi skuteczną obronę oraz stawia go przed wyborem zrzeczenia się konstytucyjnego prawa domniemania niewinności albo narażenia na postępowanie sądowe, a także w zakresie w jakim znajdujące się w nim rozwiązania są nieproporcjonalne do celów osiągniętych przez Państwo;

3) art. 38 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie w jakim różnicuje on prawo obywateli do równego traktowania przez władze publiczne w zależności od rodzaju służby państwowej dokonującej kontroli;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.3. Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych; przedawnienie roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (K 32/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 555 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z:

- art. 77 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;

- art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.4. Określenie wymiaru kary za wykroczenia drogowe (K 30/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności Załączników Nr 1 oraz Nr 2 do ustawy z dnia 6 września 2001 r o transporcie drogowym z art. 10 w związku z art. 173 i w związku z art. 175 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.5. Wolność słowa; ograniczenia wolności słowa (K 28/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 16 ust. 3 pkt 1, art. 16 ust. 3 pkt 2 w części zawierającej słowa "i miejsca urodzenia", art. 16 ust. 3 pkt 3, art. 16 ust. 3 pkt 4, oraz art. 16 ust. 3 pkt 6 oraz art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 1 lipca 2005 roku o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepieniu komórek, tkanek i narządów z art. 47 oraz z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.6. Podstawa uchylenia prawomocnego mandatu karnego (K 23/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 101 § 1 zdanie 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim nie przewiduje jako podstawy uchylenia prawomocnego mandatu karnego sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją RP, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego stanowiącego podstawę ukarania za wykroczenie w postępowaniu mandatowym - z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.7. Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 244 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego - w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń i obowiązku poinformowania zatrzymanego o takim prawie - z art. 42 ust. 2 i art. 42 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.8. Imprezy masowe; odpowiedzialność karna za niezastosowanie się do polecenia wydanego na podstawie regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej (K 17/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych w części zawierającej słowa: "regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej" - z art. 41 ust. 1, art. 42 ust. 1, art. 32 ust. 1, art. 87 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.9. Prawo autorskie (K 15/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.10. Obligatoryjna zamiana grzywny na zastępczą karę aresztu (K 9/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności przepisu art. 25 § 2 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń przez to, że ustanawia obligatoryjną zamianę grzywny na zastępczą karę aresztu - z art. 10 w związku z art. 173 i w związku z art. 175 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.11. Nielegalny pobór energii elektrycznej; dopuszczalność stosowania wobec osoby fizycznej za ten sam czyn odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności cywilnej o charakterze sankcyjnym - opłata (P 50/13)

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie wystąpił z pytaniem czy art. 278 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny oraz art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo energetyczne w zakresie w jakim dopuszczają jednoczesne stosowanie wobec tej samej osoby, za to samo zachowanie polegające na nielegalnym poborze energii elektrycznej, odpowiedzialności za przestępstwo oraz opłaty przewidzianej właśnie w art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo energetyczne jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.12. Przesłanki zarządzenia przez sąd obligatoryjnie wykonania kary warunkowo zawieszanej (P 43/13)

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie wystąpił z pytaniem: czy:

1. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,
2. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 2 Konstytucji RP,
3. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP i w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.13. Odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe; odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe (P 40/13)

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu wystąpił z pytaniem: czy art. 62 § 2 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy w zakresie, w jakim dopuszcza odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe, pomimo uprzedniego zastosowania, na podstawie art. 108 § 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, swoistej sankcji podatkowej, polegającej na obowiązku zapłaty podatku w efekcie samego wystawienia fikcyjnej faktury wskazującej kwotę podatku, jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.19. Siedziby i obszary właściwości prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych (U 10/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności:

1) przepisu § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 marca 2010 roku w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości w zakresie, w jakim:

a) ustalony w pkt 1 obszar właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku nie obejmuje obszaru właściwości Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce,

b) ustalony w pkt 6 obszar właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi nie obejmuje obszaru właściwości Prokuratury Okręgowej w Płocku,

c) w ustalonym w pkt 10 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie pozostawiony został obszar właściwości Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce oraz Prokuratury Okręgowej w Płocku;

2) przepisu § 3 rozporządzenia wymienionego w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim, w ustalonym:

a) w pkt 1 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku, nie przewiduje utworzenia Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce,

b) w pkt 6 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi, nie przewiduje utworzenia Prokuratury Okręgowej w Płocku,

c) w pkt 10 obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie:

- w lit. a - tworzy Prokuraturę Okręgową w Ostrołęce,

- w lit. b - tworzy Prokuraturę Okręgową w Płocku;

3) przepisu § 3 rozporządzenia wymienionego w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim:

a) w ustalonym w pkt 2 lit. b obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Elblągu, utworzonej w obszarze właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku, pozostawiony został obszar właściwości Prokuratury Rejonowej w Działdowie,

b) ustalony w pkt 6 obszar właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi nie obejmuje obszaru właściwości Prokuratury Rejonowej w Działdowie;

4) przepisu § 5 rozporządzenia wymienionego w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim, w ustalonym:

a) w pkt 5 obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Elblągu, tworzy - w lit. b - Prokuraturę Rejonową w Działdowie,

b) w pkt 26 obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Płocku, nie przewiduje utworzenia Prokuratury Rejonowej w Działdowie

z art. 17 ust. 12 i ust. 13 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.20. Upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do żądania od prezesa sądu apelacyjnego akt spraw sądowych (U 9/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności przepisu § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych w zakresie, w jakim upoważnia Ministra Sprawiedliwości do żądania od prezesa sądu apelacyjnego akt spraw sądowych - z art. 10 ust. 1, art. 173, art. 178 ust. 1, art. 47 w związku z art. 51 ust. 2 i 5 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP i z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 』

2.2.21. Zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich; system izolacji nieletnich (U 7/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności § 25 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 roku w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz § 34 rozporządzenia w zakresie w jakim odsyła do odpowiedniego stosowania § 25 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia z art. 95 § 3 ustawy z dnia 26. października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 92 ust. 1 zdanie 1 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 』

2.2.22. Wysokość grzywien za wykroczenia (U 4/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie:

1) przepisów Załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 roku w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń:

a) Tabeli A-z art. 33 w związku z art. 34, art. 51 § 1 i § 2, art. 64 § 1, art. 65 § 1 i § 2, art. 67 § 1, art. 77, art. 78, art. 81, art. 82 § 1 - 5, art. 117, art. 140, art. 141 oraz art. 145 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń, w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w związku z art. 178, art. 179 pkt 2, art. 181, art. 183, art. 184 ust. 3, art. 187 oraz art. 188 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku - Prawo geologiczne i górnicze, w związku z art. 431 ust. 1 oraz art. 45 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, jak również w związku z art. 96 § 1, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

b) Tabeli B - z art. 33 w związku z art. 34, art. 84, art. 85 § 1, art. 86 § 1 i § 2, art. 88, art. 90, art. 91, art. 92 § 1, art. 92a, art. 94 § 1, art. 95, art. 96 § 1 pkt 2 oraz pkt 4 i pkt 5, art. 97, art. 100 pkt 2 i pkt 4, art. 101 i art. 102 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń oraz w związku z art. 96 § 1, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

c) Tabeli C - z art. 33 w związku z art. 34 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń w związku z art. 92 ust. 1 i ust. 2 oraz Załącznikiem Nr 1 do ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym, w związku z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o systemie tachografów cyfrowych oraz w związku z art. 96 § 1 i § la pkt 2, a także z art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a przez to również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

2) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, o którym mowa w pkt 1 - z art. 33 w związku z art. 34, art. 51 § 1 i § 2, art. 64 § 1, art. 65 § 1 i § 2, art. 67 § 1, art. 77, art. 78, art. 81, art. 82 § 1 - 5, art. 84, art. 85 § 1, art.

stytucji RP, a w szczególności wynikające z prawa do sądu, prawo do rozpatrzenia sprawy przez bezstronny sąd;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.26. Kodeks postępowania karnego; wyłączenie dopuszczalności zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. (SK 65/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 56 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim wyłącza dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. i odnoszącego się do oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 54 k.p.k., z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.27. Obowiązek właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania; wykroczenie drogowe (SK 64/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 96 § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń w związku z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym w zakresie w jakim kryminalizowane (penalizowane) jest niewskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, także w sytuacji, gdy takie wskazanie narażałoby tę osobę na odpowiedzialność karną za inne wykroczenie drogowe, ponieważ to właściciel lub posiadacz pojazdu był kierującym pojazdem albo takie wskazanie narażałoby osobę najbliższą dla właściciela lub posiadacza pojazdu na odpowiedzialność za inne wykroczenie drogowe, ponieważ to osoba najbliższa dla właściciela lub posiadacza pojazdu byłaby kierującym pojazdem, z art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji RP oraz z art. 18 Konstytucji RP, w związku z art. 47 Konstytucji RP, w związku z art. 71 ust. 1 Konstytucji RP, w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.28. Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 62/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z art. 2 Konstytucji RP, art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, art. 15 ust 1 zdanie drugie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 roku i art. 7 ust 1 zdanie drugie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.29. Przeciwdziałanie narkomanii; przypadek przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem (SK 59/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art.70 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie w jakim dopuszcza możliwość orzeczenia przypadku przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem z:

- art. 2 w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP,
- art. 31 ust. 3 w związku z art. 21 i art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji RP,
- art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.30. Postępowanie karne; zasady przyznawania statusu pokrzywdzonego; składanie fałszywych zeznań (SK 58/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w związku z art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, w zakresie, w jakim pozwala na nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, a co za tym idzie statusu strony postępowania karnego w sprawie składania fałszywych zeznań osobie, która była stroną innego postępowania, w którym te zeznania zostały złożone i służyły za dowód z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.31. Przeciwdziałanie narkomanii; prawo do decydowania o ochronie własnego życia i zdrowia (SK 55/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 62 oraz art. 63 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zakresie w jakim dotyczy konopi art. 31 ust. 3 w związku z art. 47, art. 53, art. 68 oraz z art. 40 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.32. Wolność sumienia i wyznania (SK 54/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 196 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z:

1. art. 53 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ingeruje w wolność sumienia osób niewyznających religii poprzez uniemożliwienie im swobodnego wyrażania ich poglądów odnośnie przedmiotów czci religijnej,
2. art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ogranicza wolność wyrażania poglądów w sposób nieproporcjonalny, znacznie wykraczający poza zakres konieczny w demokratycznym państwie prawnym, naruszając istotę tej wolności,

3. art. 25 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim chroni osoby wierzące przed obrazą ich uczuć religijnych, a nie chroni osób, które nie wyznają religii a ich przekonania światopoglądowe oraz filozoficzne są naruszane przez inne osoby,

4. art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim nie spełnia wymogów określoności i pewności przepisów prawa karnego;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.33. Występek o charakterze chuligańskim (SK 47/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 115 § 21 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z art. 31 ust. 3 w związku z art. 41 ust. 1 oraz art. 2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP:

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.34. Nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., podmiotowi, którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu (SK 27/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności przepisu art. 271 § 1 oraz art. 273 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, w zakresie, w jakim nie przyznają statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego, podmiotowi którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu - w szczególności dla którego dokument ma znaczenie prawne, którego sytuację prawną dokument opisuje lub determinuje, z:

- 1) art. 2 Konstytucji RP,
- 2) art. 45 ust. 1 Konstytucji RP,
- 3) art. 77 ust. 2 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.35. Postępowanie przygotowawcze; wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia bez konieczności sporządzenia uzasadnienia (SK 25/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności przepisu art. 325e § 1 zdanie drugie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim umożliwia organom postępowania przygotowawczego wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia, bez konieczności sporządzenia uzasadnienia - z:

- przepisem art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji RP, gwarantującym prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, podczas gdy wydanie orzeczenia zamykającego drogę do merytorycznego rozpoznania sprawy bez sporządzenia uzasadnienia utrudnia kontrolę instancyjną i złożenie skutecznego środka odwoławczego,

przepisem art. 2 Konstytucji RP gwarantującym nakaz urzeczywistnienia zasad sprawiedliwości społecznej, podczas gdy doszło do pozbawienia skarżącego możliwości merytorycznego skontrolowania niekorzystnej dla niego decyzji,

- przepisem art. 78 w związku z art. 2 Konstytucji RP, gwarantującym dwuinstancyjność postępowań, podczas gdy brak uzasadnienia decyzji organu I instancji de facto uniemożliwia merytoryczną kontrolę zaskar-

zanego orzeczenia, i obecne regulacje procesowe dają tylko iluzoryczną możliwość wniesienia skutecznego odwołania, nie gwarantując w sposób należyty zasady dwuinstancyjności,

- przepisem art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP gwarantującym równe traktowanie obywateli przez władze publiczne, podczas gdy zgodnie z art. 325e § 1a kpk wyróżniony podmiot ma możliwość domagania się sporządzenia uzasadnienia, zaś zwykły obywatel takiej możliwości nie ma, przez co dochodzi do dyskryminacji;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.36. Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym; pokrzywdzony - oskarżyciel posiłkowy (SK 22/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności:

- art. 53 w zw. z art. 54 § 1, art. 299 § 1 i art. 459 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie, w którym pozbawia pokrzywdzonego prawa strony co do możliwości wniesienia zażalenia na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego od momentu wniesienia aktu oskarżenia do upływu terminu określonego w art. 54 § 1 Kpk, jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP,

- przepisy art. 117 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania przed rozpoczęciem przewodu sądowego wyłączają obowiązek sądu zawiadomienia pokrzywdzonego o czasie i miejscu posiedzenia, wyznaczonego w celu umorzenia postępowania, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP,

- przepisy art. 117 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania rozpoczęciem przewodu sądowego pozwalają sądowi na nieprzeprowadzanie tej czynności sądu nieprzeprowadzania tej czynności, jeżeli pokrzywdzony nie stawił się na wyznaczone posiedzenie, a brak dowodu, że został o niej powiadomiony, jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP,

- przepisy art. 339 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania przed rozpoczęciem przewodu sądowego wyłączają prawo pokrzywdzonego do wzięcia udziału w tym posiedzeniu jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 2 i 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- przepisy art. 100 § 2 stawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym, w zakresie w którym pozwalając na umorzenie postępowania przed rozpoczęciem przewodu sądowego wyłączają obowiązek sądu o zawiadomieniu pokrzywdzonego o zapadłym na posiedzeniu postanowieniu jest niezgodny z art. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 i 7 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

2.2.37. Postępowanie z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (SK 21/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 156 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego oraz § 6 ust. 1, ust. 3 i ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2012 roku w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 42 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.38. Dozór policyjny (SK 13/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 275 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z art. 2, art. 41 ust. 1 oraz art. 52 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.39. Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 426 § ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego - w zakresie w jakim nie daje podstaw do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy - z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.40. Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności przepisu art. 87b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku - Prawo przewozowe w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym przez to, że:

- odnosi się do każdego kontrolowanego podróżnego, a nie tylko podróżnego, który w czasie kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu, mimo braku odpowiedniego dokumentu przewozu, odmawia zapłacenia należności i okazania dokumentu, umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości,

- nakazuje, pod groźbą kary, podróżnemu pozostanie w miejscu przeprowadzania kontroli albo w innym miejscu wskazanym przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego albo osobę przez niego upoważnioną do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, niezależnie od tego, czy podróżny swoim działaniem zmierza bezpośrednio do uniemożliwienia zatrzymania go przez funkcjonariusza Policji lub innych uprawnionych służb porządkowych,

z art. 31 ust. 3 w związku z art. 41 ust. 1 Konstytucji RP

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.41. Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności:

- 1) art. 19 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji,
- 2) art. 9e ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej,

3) art. 36c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zmianami),

4) art. 31 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,

5) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych",

6) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 5, w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność",

7) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 5

- z art. 2, art. 47, art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

o zbadanie zgodności:

1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

2) art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

3) art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

4) art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej w związku z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

5) art. 36b ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej, w związku z art. 85 § 4, art. 86 § 4, art. 87 § 4, art. 88 § 3, art. 89 § 3, art. 90 § 3, art. 91 § 4, art. 92 § 3, art. 94 § 3, art. 95 § 2 i art. 96 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy oraz

w związku z art. 100 ust. 1 i art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 19 marca 2004 roku - Prawo celne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu "i innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz c, jak również pkt 5 ustawy, o której mowa w pkt 6 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zmianami) - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 8 - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw - w:] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 8 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

11) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 4, art. 12 ust. 3-6, art. 13 oraz art. 15 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

12) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 8 ust. 1 i 3 oraz art. 10 ust. 1, 2, 5 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora, z art. 87 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych, z art. 38 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym, z art. 49a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze, z art. 24h ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, z art. 25c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym oraz w związku z art. 27c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

13) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1990 roku o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

14) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 200 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku - Prawo zamówień publicznych, z art. 46 ust. 1, art. 75 ust. 1 - 4 i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej oraz w związku z art. 3 ust. 1, art. 20a ust. 1 -3, art. 31 a, art. 36 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 69e ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

15) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 6 i pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

16) art. 75 d ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej w związku z art. 108 § 2 i art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.42. Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie niezawierającym regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego i ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do tejże odpowiedzialności, oraz art. 19 i art. 21 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej nie nakazują stosowania odpowiednio przepisu art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w postępowaniu lustracyjnym - są zgodne z art. 2, art. 7 i art. 181 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.43. Wolność słowa; wolność badań naukowych; nieprecyzyjność zwrotów „nawołuje do nienawiści” oraz „inny totalitarny ustrój państwa” (SK 65/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 256 Kodeksu karnego z:

1) art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim operuje nieprecyzyjnymi zwrotami "nawołuje do nienawiści" oraz "inny totalitarny ustrój państwa";

2) art. 54 ust. 1 i art. 73 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji RP, ponieważ operowanie przez ustawodawcę określeniami „nawołuje do nienawiści” oraz „inny totalitarny ustrój państwa” nie daje gwarancji jasnego i precyzyjnego określenia zakresu tego przepisu, stwarzając niebezpieczeństwo dla wolności słowa oraz wolności badań naukowych;

.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.44. Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 446 § 1 i 2 w związku z art. 96 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z art. 2, art. 32 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 zd. 1., art. 45 ust. 1, art. 47, art. 52 ust. 2 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.45. Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 13 § 1 i art. 18 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z art. 2, art. 31 ust. 1 i 3 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2) art. 75d ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1 z art. 51 ust. 4 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.48. Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia – w zakresie, w jakim przepis ten pomija prawo do korzystania z obrońcy na etapie prowadzenia czynności wyjaśniających przez osoby, co do których istnieją uzasadnione podstawy do sporządzenia przeciwko nim wniosku o ukaranie – z art. 2 i art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 ust. 3 lit. c Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i podstawowych Wolności.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.49. Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wystąpił z pytaniem: czy art. 17 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 2 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim pomija to, że nie wszczyna się postępowania karnego, a wszczęte umarza, gdy postępowanie o wykroczenie co do tego samego czynu tej samej osoby, zostało wcześniej prawomocnie zakończone, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 14 ust. 7 Międzynarodowego paktu Praw Obywatelskich i Politycznych?

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.50. Odpowiedzialność karna i wykroczeniowa za ten sam czyn (art. 10 § 1 k.w.) (P 23/11)

Sąd Rejonowy w Grójcu wystąpił z pytaniem: czy art. 10 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń w zakresie, w jakim dopuszcza stosowanie wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, odpowiedzialność za przestępstwo i wykroczenie, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r.?

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.51. Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności (K 22/10)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 115 § 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.52. Wykroczenia; zasady zmiany grzywny na pracę społecznie użyteczną (art. 25 § 1 i 2 k.w.) (P 16/10)

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie wystąpił z pytaniem: czy art. 25 § 1 i § 2 k.w., w zakresie w jakim przewidują możliwość zamiany grzywny na pracę społecznie użyteczną, albo na areszt, jedynie jeśli jest to grzywna przekraczająca kwotę 500 złotych, jest zgodny z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

3. Zmiany w prawie

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

Zmiany wchodzące w życie w listopadzie i grudniu 2013 r.

- **W dniu 20 listopada 2013 r. – Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2013. 1282)**

Ustawa wprowadziła zmiany w art. 73 § 2 i 3 oraz art. 245 § 1 kpk, które dotyczą przede wszystkim kontaktu podejrzanego, oskarżonego ze swoim obrońcą. Zmiany te są konsekwencją wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 grudnia 2012 r. (Dz.U. 2012.1426) i z dnia 11 grudnia 2012 r., K 37/11 (Dz.U.2012.1447)

Pełny tekst: <http://dziennikustaw.gov.pl/DU/2013/1282/1>

- **W dniu 9 listopada 2013 r. – Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013.1247)**

Ustawa wprowadziła zmiany w Kodeksie karnym (polegające na dodaniu art. 59a kk, wprowadzeniu zmian w art. 66 kk, uchyleniu art. 178a § 2 kk), Kodeksie karnym wykonawczym (zmiany w art. 25 § 3, art. 101, art. 210 kkw). W dniu 9 listopada wchodzi w życie zmiana dotycząca uchylenia art. 178a § 2 kk, a pozostałe zmiany w dniu 1 lipca 2015 r.

Pełny tekst: <http://dziennikustaw.gov.pl/DU/2013/1247/1>

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5. Informacja międzynarodowa

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5.1. Rada Europy

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

5.1.1. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

6. Przegląd książek i czasopism

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

6.1. Przegląd książek

- K. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego Komentarz, Warszawa 2014;
- R. Borek-Buchajczuk, M. Mazuryk (red.nauk.) M, Kaczocho, F. Radoniewicz, J. Wierzbicki, M. Zoń (red. nauk.), Służba więzienna. Komentarz, Warszawa 2013;
- P. Chrzczonowicz Sekty detrukcyjne. Wybrane zagadnienia prawne, kryminologiczne i społeczne, Toruń 2013;
- K. Jankowska, K. Masło, Prawo karne. Praktyczne aspekty formułowania pism procesowych, Warszawa 2013;
- Z. Kukuła, Poszukiwanie dowodów przestępstw gospodarczych, Warszawa 2013;
- A. Marek, J. Lachowski, Prawo karne. Zarys problematyki, Warszawa 2013;
- M. Perkowska, Przestępczość graniczna cudzoziemców, Warszawa 2013;
- W. Cieślak, S. Steinborn. Profesor Marian Cieślak - osoba, dzieło, kontynuacje, Warszawa 2013;
- E. Samborski, W. Kotowski, Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Warszawa 2013;
- D. Sarzała, Patologiczne zachowania więźniów w kontekście izolacji i resocjalizacji penitencjarnej, Warszawa 2013;
- System Prawa Karnego Procesowego Tom I Zagadnienia ogólne Część ,1 pod red. P. Hofmańskiego, Warszawa 2013;
- System Prawa Karnego Procesowego tom 1 Zagadnienia ogólne Część 2, pod red. P. Hofmańskiego, Warszawa 2013;

6.2. Przegląd czasopism

Europejski Przegląd Sądowy 2013 nr 10

- A. Falkiewicz, Zasada pierwszeństwa we współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych – uwagi na tle wyroku w sprawie Melloni;

Orzecznictwo Sądów Polskich 2013 nr 10

- M. Kulik, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2012 r., V KK 82/12;
- B. Wójcicka, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2013 r., V KK 419/12;

Państwo i Prawo 2013 nr 11

- M. Gałązka, Przywłaszczenie na szkodę współwłaściciela w świetle polskiego prawa karnego;
- L. Tyszkiewicz, Czy nowelizacja przepisów o podżeganiu i pomocnictwie jest potrzebna?;

Paragraf na Drodze 2013 nr 10

- M. Gabriel-Węglowski, Straże gminne (miejskie) a fotoradary stacjonarne. Głos w dyskusji;
- M. Małecki, Przepięstwo określone w art. 178a § 4 k.k. Uwagi de lege lata;
- K. A. Politowicz, Mandat - i co dalej?;
- A. Skowron, Jeszcze o przepisie artykułu 43 § 3 Kodeksu karnego
- L. K. Paprzycki, Leżący na jezdni pieszy jako sprawca wypadku;

Paragraf na Drodze 2013 nr 11

- J. Dąbrowski, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2013 r., sygn. III KK 109/12, w sprawie zbiegu manewrów wyprzedzania i skrętu w lewo;
- K. Pachnik, Glosa do uchwały składu 7 sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 marca 2012 r., sygn. II GPS 2/11, w sprawie cofnięcia uprawnień diagnoście stacji kontroli pojazdów;
- R. A. Stefański, Kilka uwag na kanwie artykułu M. Małeckiego "Przepięstwo określone w art. 178a § 4 k.k. uwagi de lege lata";
- L. K. Paprzycki, Sprawa na "wagę włosa";
- P. Majewski, Przepięczość ubezpieczeniowa w ubezpieczeniach komunikacyjnych w Polsce. Charakterystyka i ewolucja zjawiska;

Prokuratura i Prawo 2013 nr 11

- C. Nowak, Prokuratura Europejska – idea się urzeczywistnia;
- G. Stronikowska, Prokuratur Europejski – perspektywa powstania;
- A. Adamski, Botnety jako zagadnienie prawno-kryminologiczne na tle doświadczeń amerykańskich;
- K. Banasik, Dolus generalis w nauce polskiej i austriackiej;
- A. Kwieciński, Utrzymanie tymczasowego aresztowania w trybie art. 264 § 3 kpk w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
- A. Z. Krawiec, Kurator jako podmiot reprezentujący małoletniego pokrzywdzonego w

postępowaniu karnym;

- M. Gabriel-Węglowski, O zaskarżalności postanowienia o przedstawieniu zarzutów;
- D. Drajewicz, Quasi-list żelazny;
- A. Malasińska –Nagórny, Pojęcie „znacznej ilości” środków odurzających;
- J. Kosonoga, Glosa do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 kwietnia 2012 r., II AKz 233/12;

Przeгляд Sądowy 2013 nr 10

- P. Łuczyński, Kryteria oceny surowości orzeczenia wydawanego w postępowaniu ponownym w porównaniu z orzeczeniem uchylonym w kontekście zakazu pośredniego reformationis in peius;
- M. Fingas, S. Steinborn, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2012 r., IV KK 22/12;